

**„AUREL VLAICU” UNIVERSITY
„ILARION V. FELEA” FACULTY OF ORTHODOX THEOLOGY
THEOLOGY DOMAIN**

**Ph. D THESIS
THE CONCEPT OF DEIFICATION REFLECTED IN
THE ROMANIAN PHILOKALIA**

ABSTRACT

Ph. D Advisor:

Pr. Prof. Univ. Dr. Ioan Tulcan

Ph. D Candidate:

Ierom. Iulian-Nicolae (Nectarie) Arvai

Arad

2019

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	7
1. The purpose of the chosen topic.....	7
2. The stage of topic research.....	8
3. The method used.....	11
4. The purpose of the research.....	13
5. Terminological clarifications.....	15
CHAPTER I	
THE HISTORY AND IMPORTANCE OF TRANSLATING THE PHILOKALIA FOR THE ROMANIAN THEOLOGY	18
I.1. The “Primary” Romanian Philokalia – a unicity of Orthodoxy	20
I.2. The “Modern-Day” Philokalia – the achievement of a century-long endeavor	25
CHAPTER II	
THE CONCEPT OF DEIFICATION IN THE ROMANIAN PHILOKALIA	32
II.1. The Concept of Deification in Eastern Christianity, and implicitly, in the Philokalic context	32
II.1.1. Ascesis – the path to deification.....	33
II.1.2. Mysticism – the experience of deification.....	34
II.1.3. The Practical Stage of Labor.....	37
II.1.4. The Contemplative Stage of Labor.....	37
II.1.5. The Anthropological Aspect of Deification.....	38
II.1.6. The Christological Aspect of Deification.....	39
II.1.7. The Pneumato–Ecclesiological Aspect of Deification.....	39
II.2. The Philokalic Authors – life and work	40
II.2.1. St. Anthony the Great, Evagrius Ponticus, Sf. John Cassian, Nilus of Sinai And Marcus the Ascetic, Diadochos of Photiki and Hesychius of Sinai.....	41
II.2.2. St. Maximus the Theologian.....	47
II.2.3. Tarasios the Libyan, Hesychius and Philotheos of Sinai, John the Carpathian, Ava Philemon, St. John Damascene, Theodore of Edessa, Theognostus, Elias Ecdicus and Theophan The Monk.....	49

II.2.4. St. Peter Damascene and Symeon the Metaphrast.....	53
II.2.5. The Triad: St. Symeon The New Theologian, Symeon the Pious, and Niketas Stethatos.....	54
II.2.6. St. Nichifor of Loneliness, Teolipt of Philadelphia, Gregory of Sinai and Gregory Palamas.....	56
II.2.7. Callistus and Ignatius Xanthopoulos, and the other “Kallistos”: The Patriarch, Angelicides and Katafygiotis	60
II.2.8. St. John Climacus and Dorotheus of Gaza.....	62
II.2.9. St. Isaac of Nineveh.....	64
II.2.10. St. Barsanuphius and John	65
 CHAPTER III	
THE DOGMATIC AND SPIRITUAL IMPLICATIONS OF THE	
DEIFICATION CONCEPT – THEOSIS - FROM A PHILOKALIC PERSPECTIVE... 66	
III.1. The divine work of Christ through the Holy Sacraments, as basis for deification... 68	
III.1.1. Baptism and Communion as means of absolute unity between man and God – work and benefits for the human being, the capacity of the sacrament to become concrete by the work of the Holy Spirit	68
III.1.2. Monasticism as continuation of the gracious work of Baptism – the “heavenly” life lived in the “earthly” life	101
III.1.3. Clear Conscience – a sign of assumed Priesthood; ministration towards deification.....	101
III.1.4. Conclusions.....	105
III.2. Faith and Deification..... 107	
III.2.1. Faith as means of overcoming the confine, and as the basis of deifying work.....	107
III.2.2. Faith – a method to access the inaccessible; the relationship between faith, hope and sacrament.....	111
III.2.3. Faith as acknowledgement of deification.....	116
III.2.4. Conclusions.....	117
III.3. The Meditation on Death – thanatology – as incentive to deification..... 118	
III.3.1. Mediation on death – a complexity of realities and ideas; adjuvant in cultivating contemplation.....	118
III.3.2. Serenity in the face of death – an expression of destitution of vices.....	123
III.3.3. The Paradox between the sorrow of death and the joy of deifying life.....	125

III.3.4. Conclusions.....	130
III. 4. Repentance – metánoia – a sacramental work of deification.....	131
III.4.1. Repentance – “second grace”, as a mystic experience of the soul, as a meaning of life, as a healing of infirmities, and as a joy of the angels	131
III.4.2. Conclusions.....	138
III.5. Poverty – xenitea and deification.....	139
III.5.1. The necessity of metamorphosizing the material into the spiritual, as a requirement for deification	139
III.5.2. Conclusions.....	150
III.6. Fasting and deification.....	150
III.6.1. The measurement of fasting is the measurement of the “unearthly”.....	151
III.6.2. “Beautiful Fasting” determines the state of deification.....	157
III.6.3. “Fasting practiced with moderation” – a balance between “physical” and “spiritual”	161
III.6.4. Conclusions.....	169
III.7. Virginity as prefiguration of deification.....	170
III.7.1. Virginity as a spiritual state – the result of body and soul collaboration.....	170
III.7.2. Conclusions.....	175
III.8. Assumed Suffering – lype – deifying path.....	175
III.8.1. Suffering – a method of transfiguring the “inner”; the one who suffers metamorphosizes according to the “Image” of Christ.....	175
III.8.2. Suffering – deifying divine “pedagogy”.....	180
III.9. Patience as basis for deification.....	188
III.9.1. Patience as a method of achieving divine compassion.....	188
III.9.2. Patience – favorable environment for deification.....	191
III.9.3. Conclusions.....	194
III.10. Humility and deification.....	195
III.10.1. Humility as a work beyond nature and as a prefiguration of deification.....	195
III.10.2. Humility as a capacity to discern between “human” and “divine”.....	208
III.10.3. Humility – an attribute of the deifying mind.....	211
III.10.4. Humility – “the coat of God”.....	216
III.10.5. Conclusions.....	218
III.11. Inner Peace – Hesychia as a way for deification.....	218
III.11.1. The synergy between “hesychia of the mind” and “hesychia of the body”,	

as an expression of “deifying hesychia”	218
III.11.2. “Peace of the heart” – a characteristic of deification	225
III.11.3. Hesychia as a reflection of the Christological life in one’s own life	228
III.11.4. “The vastness of hesychia”– image of “divine boundlessness”	234
III.11.5. Conclusions	241
III.12. Holy Scripture Reading – the study of Philokalic writings, as a teaching about deification	242
III.13. Discernment – diakrisis and deification	251
III.13.1. Discernment – a defining feature of the “rational man”, who aspires towards deification	251
III.13.2. Discernment as a discovery of “the essential”, in the process of deification ..	259
III.13.3. Discernment as an acknowledgement of divine presence in ascetism	264
III.13.4. Discernment – as an expression of divine “subtily”	269
III.13.5. Discernment as an accurate analysis of “self”, which aspires towards deification	275
III.13.6. Conclusions	278
III.14. Knowledge – gnosis and deification	278
III.14.1. God as the cause of deifying knowledge	278
III.14.2. Knowledge as the apogee of ascetic work	281
III.14.3. “Knowledge with vice/passion” – the deifying “vice”	283
III.14.4. Everlastingness through knowledge	285
III.14.5. Knowledge as basis of divine revelatinos	288
III.14.6. Knowledge as „acknowledgement” of grace	294
III.14.7. Disproof of the idea of analogical knowledge: apophaticism and cataphaticism in the “sacrament” of deification	295
III.14.8. Knowledge as a “taste of immortal life”	298
III.14.9. Conclusions	302
III.15. The Work of the Mind – the theory and perception of deification	303
III.15.1. The Mind – intimacy with God	303
III.15.2. Love as a supernatural state of the mind in the process of deification	321
III.15.3. “The All-Seeing Mind”, enlighten by watchfulness – a sign of deification ..	339
III.15.4. The Work of the Holy Spirit as a natural state of the mind longing for deification	347
III.15.5. The Palamite theology of the “uncreated Light”	349

III.15.6. Inner “heaven” perceived by the “all-seeing” mind.....	358
III.15.7. The contemplative work of the mind – the finality of hesychastic life.....	369
III.15.8. The theology of “The One”, Who deifies.....	370
III.15.9. Conclusions.....	375
III.16. Prayer – an expression of the process of deification.....	377
III.16.1. Prayer in the Light of the Spirit – the state of the deified ones; stages and characteristics of practical prayer.....	377
III.16.2. The active and contemplative aspect of deifying prayer.....	394
III.16.3. The practice of praying reflected in the process of deification.....	396
III.16.4. Philokalic methods of practicing the deifying prayer.....	407
III.16.5. The Palamite Theology of deified praying.....	421
III.16.6. The fruits of praying – the fruits of deification.....	429
III.16.7. Conclusions.....	437
III.17. Spiritual Crying – penthos as the longing for deification; The Philokalic Theology of deifying tears.....	440
III.18. Love – the deifying agape.....	449
III.18.1. The “feeling of the heart” – the “feeling of deification”.....	449
III.18.2. The theology of love – the yheology of deification.....	454
III.18.3. Infinite love or ecstatic love – condition for the Holy Spirit to dwell.....	462
III.18.4. “The Circle of Love” – the finality of deification.....	466
III.18.5. Conclusions.....	472
III.19. Monasticism – anachoresis – living for deification.....	473
III.19.1. The paradox of monastic life is the paradox of deified living; monasticism as an expression of “self-discovery”.....	473
III.19.2. Conclusions.....	488
III.20. “Everything” through God’s grace. Deification as a divine gift and as a work of the grace – „kata haris”.....	488
III.20.1. “Of the ones who think they can better themselves through deeds” – Salvation as a manifestation of divine love.....	488
III.20.2. The Philokalic theology of the work of the grace – the theology of deification.....	497
III.20.3. Conclusions.....	515

CHAPTER IV

THE RELEVANCE OF PHILOKALIC WRITINGS FOR ORTHODOX

DOGMATICS	518
IV.1. Relationship between Theology – Experience	520
IV.2. Relationship between Dogmatic Theology – Deification	522
IV.3. Relationship between Dogma – Spirituality	523
IV.4. Reason and Mysticism	525
CONCLUSIONS	528
BIBLIOGRAPHY	538

The actual Ph. D thesis, entitled „*The Concept of Deification Reflected in The Romanian Philokalia*” is structured in four chapters, preceded by an „*Introduction*” and followed by „*Conclusions*” and „*Bibliography*”.

In the first chapter, entitled „*The History and Importance of Translating the Philokalia for the Romanian Theology*”, I have presented under two other subsections, the importance of The Philokalia as a „normative” act for both the life and teachings of the Church, whose value is illustrated by highlighting the steps that had made this significant piece of writing possible. Since the need to compile all patristic writings into an anthology had always been expressed, I have emphasized the importance of *The Philokalia* in its various forms, starting with *The Philokalia of Origen* published around 359, and continuing with the compilation of *Evagrius Ponticus’s Anthology* in the fourth century, with the writings of St. Gregory Palamas, and culminating with the „primary” *Romanian Philokalia* compiled under the care and diligence of St. Paisius Velichkovsky; *The Philokalia from Dragomirna* being produced in 1769, and the one from Neamț in 1800. Thus, in 1782, when the Greek version of *The Philokalia* printed in Venice finally appeared in our country, this masterpiece had already been used for over a century and a half, the patristic writings being translated by St. Paisius and his disciples.

In the twentieth century, the Philokalic anthology is perfected in our country through the hard work of our country and also the world’s greatest dogmatist, Father Dumitru Stăniloae, who carries out the translation and publication of *The Philokalia* between 1946 and 1991; Father Stăniloae’s theological work was confronted with years of suffering, him being persecuted and imprisoned by the communist regime.

Thus, in its primary form, the Romanian Philokalia surpasses both the Greek and Russian versions by number of texts and authors, and in its modern version, The Romanian Philokalia represents not only an anthology of patristic writings, but also a great dogmatic masterpiece, Father Stăniloae producing via the footnotes a true dogmatic–patristic work.

In the second chapter of the paper, entitled „*The Concept of Deification in The Romanian Philokalia*”, I gradually elaborated the chosen topic, presenting in two subchapters, the significance, value and work of the concept of deification, and I emphasized the fact that, through deification, man comes together with God in fullness, willingness being required on his part on this line. In this way, I highlight the ascetic work of man, and for the acquisition of the mystical, ascesis is the practice by which man, shunned of passions, unites with God, transcending from the stage of „Image” to „Likeness”. Deification does not have a sense of finality, and it cannot be accomplished by man’s own power, but only by God’s gift.

In addition, I briefly mentioned certain aspects of the deification process such as anthropological, Christological and pneumato–ecclesiological, underlining that man, by his very nature, is called to achieve deification, a process which had become a state by the very work of the Son of God Incarnate Who offers this potency back to man who, in turn, can only receive it in the Church, by the work of the Holy Spirit. I also described the three stages of deification, namely, the work, the natural and supernatural knowledge, as well as the ways of acquiring them.

Then, I have outlined the life and work of the Philokalic authors in order to lay out the methods through which they have assumed the concept and reality of deification, both in their life and in their writings. Thus, I succinctly presented the biography and work of all the

Philokalists contained in the 12 volumes of the *Romanian Philokalia*, trying to highlight certain characteristics about each author.

In the third chapter, entitled „*The Dogmatic and Spiritual Implications of The Deification Concept – Theosis – From A Philokalic Perspective*”, and implicitly through its twenty subchapters, I tried to illustrate how man can achieve deification according to the teachings of the Philokalic Fathers. Although, from a scientific point of view, I have presented twenty stages of the ascension to deification, in fact, from a spiritual point of view, man experiences only one stage which contains a number of aspects, meaning deification is a unitary process. Thus, I have analyzed deification from the perspective of the relationship between God and man, characterized by several directions: the synergy of the Holy Spirit’s work with man through the Holy Mysteries; the way in which, through faith and repentance, and by remembering the day of death, man can express his openness toward God’s work; the way in which, through poverty, lent, virginity, assuming the hardships of spiritual progress, patience and humility, man can give value to his life, acquiring the state of absolute peace.

In the stage of spiritual enlightenment, which precedes the one of purity or shunning of vices, and through active discernment, knowledge, and by fulfilling his search through reading, praying and spiritual crying, man experiences deification, reflected as a deepening of self in the rest of God’s love. Although this Philokalic writing is mostly intended for monks, it does not cancel every man’s necessity, regardless of his way of life, to take part in the Communion with the divine gift of the Holy Spirit.

The main chapter of the thesis highlights the vital importance that the grace of the Holy Sacraments occupies in the process of deification, being presented the Philokalic concept that deals with the matter; starting with St. Mark the Ascetic, Diadochos of Photiki and Hesychius of Sinai, the chapter presents the work and benefit of Baptism, namely, the divine work of grace within man’s being after having received the Baptism, as being the one that cleanses, sanctifies and lays the foundation of Salvation in the very soul of the ascetic, but not independent of his will. In addition, the matter of temptation has been pointed out as an expression of divine love, the importance of breaking the sinful thought off as soon as it is conceived, and the role of the heart as a place of destitution of vices. The risk of the conceptual thought by which man can be cleansed of sin by his own power, independent of the baptismal grace, is also exposed, from which the teachings of Dorotheus of Avon on Baptism result and are regarded as a point of equilibrium between the previous and post state of the Adamic fall, and as a synergy between the grace of Baptism and the practice of the commandments.

The content of this thesis often refers to the practice of „the zealot” as an expression of every man’s desire for salvation and, implicitly, for deification; thus, this syntagma does not represent a separatism or a preferential classification, but instead, it underlines the importance of having complete freedom of choice, any man who cultivates his preoccupation for destitution of vices being assimilated by the tagma of „the zealot”. I have chosen this expression because the Philokalic practice is represented exclusively from a monastic point of view, even though it is not intended for the monks only, but also for the laity.

St. Diadochos refers to certain aspects that capture the profoundness of the above-mentioned sacrament, on the premise that man’s soul is contemplative, namely, God-seeing and God-speaking, and lucrative; the grace bestowed at Baptism acts perceivably at first, so that later on, depending on the Divine Attitude, it transposes its work in a sacramental manner,

emphasizing man's complete freedom of choice to either cooperate or not, hence the concept of temptation. Temptation does not mean the incapacity of grace, but the fact that redemption is being pedagogically carried out through the sense of abandonment. Thus, the fact that grace may not be felt does not mean it does not exist (St. Gregory of Sinai).

After Baptism, the grace no longer dwells in the mind alongside sin, since a duality of persons cannot coincide in the unity of the zealot. Thereby, in time, man begins the process of transposing himself from the state of „Image”, an expression of a contemplative soul, to „Likeness”, through the synergic work between his will and the grace; at Baptism, man renounces the devil and unites himself to Christ, a state which is constantly present and consciously preserved by the will, as St. Peter Damascene teaches; therefore, the benefits of Baptism should be reflected in man at its true potency, the completeness of grace granting the completeness of power (St. Gregory of Sinai). The paper also brings into view the importance of the Eucharist as an intensification of man's zeal (for *Hesychia*) and as an effort conditioned by the need for forgiveness and reconciliation (at St. Peter Damascene), as well as the importance of watchfulness, humility and awareness, as virtues compatible with grace (at Avva Philemon); it also highlights the importance of receiving Communion as often as possible (at Callistus and Ignatius Xanthopoulos).

St. Theodore of Edessa portrays the monastic life as a continuous resurgence of Baptism, while Theognostus punctuates the importance of acknowledging the greatness of the Mystery of the Priesthood, as Symeon the Pious emphasizes the need to feel God's presence during ministration; also, St. Symeon The New Theologian considers the shed of tears as being the resurgence of Baptism, and repentance, whose foundation had been placed at Baptism, can be practiced and achieved through spiritual cry. Therefore, man partakes in the benefits of the Incarnation through the Holy Mysteries (Symeon The New Theologian), these representing the means by which he unites to God (Niketas Stethatos), in that the natural becomes supernatural, everything converging towards unity (Callistus and Ignatius Xanthopoulos).

It is essential to have faith in order to understand the sacred and indescribable work mentioned in the previous subchapter; without it, the visible becomes invisible, and the sensing becomes callousness, faith being regarded by St. Anthony as a way of overcoming the confine, and of grasping what man, with his intelligible powers, cannot grasp; faith is also the basis for future work, the expression of man's love for God and his acknowledgement of receiving divine help (St. Marcus the Ascetic, Tarasios the Libyan), as well as a way to access the spiritual reality, impossible to perceive otherwise (John of Carpathia); there is an interdependence between faith and deeds, since the former can only be emphasized through actual practice, as St. Diadochos testifies.

Faith is substantiated by hope (Theognostus) and becomes the basis of perfect life, as it originates from the grace of Baptism itself, according to St. Peter Damascene, who makes the distinction between general and individual faith; at the same time, he establishes a suite of conduct rules which separate the Good from Evil, faith becoming the source of power in choosing the Good (St. Symeon the New Theologian) through the courage in the practice that it inspires, and the heavenly peace that it offers (Niketas Stethatos). St. Gregory of Sinai establishes the acknowledgement of God as the foundation of faith, making a dissociation between theoretical and practical faith.

One aspect which is fundamentally based on faith is the meditation on death, without which the zealot cannot penetrate the complexity of realities and ideas that derive from the process of deification, and thus cannot cultivate the contemplative practice, as Evagrius Ponticus and Hesychius of Sinai profess; reflecting upon the moment of death and what follows after it becomes an incentive for practicing the virtues (Tarasios the Libyan, Philotheos of Sinai, John the Carpathian, Theodore of Edessa), an adjuvant to the unceasing prayer (Elias Ecdicus), an exaltation in contemplating the heavenly (Sf. Symeon the Metaphrast), an understanding of the true meaning of life (St. Symeon the New Theologian), an impulse for the spiritual crying and an elevation of the senses (John Climacus); thus, serenity in the face of death is the expression of destitution of vices, as Theognostus teaches.

The virtue of repentance actually derives from the virtue mentioned earlier, but it also becomes a source itself; a mystic work is created through repentance, difficult to comprehend by those who did not experienced the severe struggle of destitution of vices (St. Marcus the Ascetic and John Climacus); through this, the zealot fully surrenders himself to the divine will in order to heal all of his weaknesses (Theognostus) and to attain a higher level of living (St. Symeon the New Theologian). This practice confers meaning to the monastic life (Hesychius of Sinai), becoming a „second grace” (St. Peter Damascene), in the sense that, through repentance, the grace of Baptism is preserved unaltered, becoming a work in which „all of heaven” partakes of it (Theodore of Edessa).

Next, I emphasized the practice which the mysterious–spiritual work described earlier is based on, starting with the renunciation of the material; by extreme desire to possess something material, the foundations of the diabolical plan are laid within the zealot, seeking to cancel every attempt at spiritualizing (St. Anthony, Cassian the Roman, and Theodore of Edessa); so, it should be taken into account that St. Marcus the Ascetic regards poverty as a divine commandment that establishes balance in man’s life (Diadochos), because excessive appreciation of the material is delusion and fantasy (*Hesychia*). Thereby, depending on the level of material renunciation, man receives the comfort of grace, for attachment to the material leads to self–sufficiency; thus, it is important that every deed a monk does should receive a spiritual meaning (Elias Ecdicus, Isaac of Nineveh and John Climacus).

Fasting, another virtue that accompanies poverty, causes man to aspire to the unearthly, according to the teaching of Evagrius; fasting practiced with moderation and which preserves a balance between physical and spiritual health (St. Anthony and Diadochos) helps in creating a synergy between vices (Nilus the Ascetic, Elias Ecdicus and Peter Damascene) and brings peace (Philotheos of Sinai), since the body and soul influence each other (St. Symeon the New Theologian). Tarasios and John the Carpathian call this practice „beautiful fasting”. In conclusion, fasting by itself is only a work of the flesh, with little value, its full potential being fulfilled only in communion with the other virtues (Niketas Stethatos). St. Gregory of Sinai believes there are three stages that determine the ascension or regression of true fasting: saturation, satiety and abstinence.

A balanced way of living helps to preserve one of the most important states of the monastic life, namely, virginity, a state/work that begins in the intelligible plan (St. Anthony), unfolding itself both bodily (insufficient) and spiritually (St. Cassian The Roman); the vice that encroaches on the integrity of virginity is fornication, and it manifests itself according to the state of the zealot, as Niketas Stethatos teaches: videlicet of the novitiate (by negligence), the

intermediate state (through lack of mindfulness), and the state of perfection, in which the desire to fornicate becomes suffering and pain (total rejection). Pride, which causes the vice of fornication (Nile The Ascetic), must be avoided, virginity, thus, becomes a state of co-operation between the will of man and grace, resulting in a heavenly and not bodily work, as St. John Climacus says.

Throughout this lifelong struggle, understanding the meaning of suffering and patience plays a monumental role and becomes a way for the zealot to metamorphosize according to the „Image” of Christ, intensifying his love for God and for the neighbor, as St. Mark The Ascetic teaches; by patiently coping with tribulations (whether from other men, or from the flesh, or from the devil), the zealot is motivated to practice repentance, which transfigures his inner being by healing his passions (St. Theodore of Edessa), and causes him to become manifestation of God’s Providence in his life (St. Diadochos and Tarasios the Libyan). Suffering also becomes a remedy for obduracy; a source of prayer, tears and comfort (Tarasios); divine pedagogy (St. Peter Damascene); acknowledgement of the meaning of life, and implicitly, a condition for *Hesychia* (Isaac of Nineveh). It is also noted that the suffering can either be assumed or not (Elias Ecdicus) and that it is directly proportional to man’s impassioned state (Niketas Stethatos).

Thus, the manifestation of assumed suffering as well as of the desire for continuity is reflected through patience, which is considered to be fundamental for salvation, and it is regarded as an expression of man’s aspiration for deification (Evagrius); patience is also a metamorphosis of man in Good (Diadochos); a manifestation of discernment, namely, it waits for the perfect time to act, and creates a favorable environment for the spiritual work (Theognostus and Niketas Stethatos); it is spiritual strengthening (Elias Ecdicus) and, in one word, the „binder” that connects all the virtues together (St. Peter Damascene); the difference between patience and long-suffering is also presented (Tarasios), as well as the difference between the sadness of the body and assumed suffering (Niketas Stethatos).

By practicing the virtues mentioned earlier, the zealot acquires humility, namely, a state beyond nature (St. Peter Damascene), whose profoundness cannot be analyzed rationally, and which becomes the foundation of the entire process of deification (St. Gregory of Sinai); through it, the zealot inherits the capacity to discern between the human reality and that of the divine (Niketas Stethatos), humility being an attribute of the mind found in the work of grace, that is, in a contemplative state (Callistus The Patriarch). Depending on the fruits it bestows upon the soul, humility is considered to be an incentive for redemption (Avva Dorotheus); The „coat” of God that garbs man, who, in turn, becomes capable of encompassing the infinite (St. Isaac of Nineveh); the natural state of man enlighten by grace (St. Mark The Ascetic); serenity of the mind (Evagrius); the antidote against deception (St. Anthony) and the expression of complete love for God and for neighbors (St. Barsanuphius and John).

From a Philokalic point of view, St. John Climacus can be considered a great teacher of humility, constantly urging to maintain vigilance against Pride or Vainglory, sins which infringe on the integrity of this virtue; also, humility is practiced according to the measurement to which the zealot currently finds himself capable of practicing, the ones in the intermediate phase maintaining the virtue of humility through an abstemious discouragement, while the enlighten ones through the sense of grace (Diadochos); at the same time, St. Cassian the Roman considers Vainglory to be the passion that does battle with those in the state of enlightenment.

From a Philokalic point of view, *Hesychia* is regarded both as a state and as a practice; as a state, it is considered to be the peace of heart (Hesychius of Sinai), and as a practice, it is regarded as the manner in which our lives mirror the Christological life (Theodore of Edessa), thereby, there is an indissoluble communion between the silence of the mind and of the body (St. Mark The Ascetic); in this regard, certain Philokalic aspects are brought to light, both external and internal, which intend to make *Hesychia* lucrative in the process of deification; thus, it is emphasized the importance of not leaving the hermitage, as a place in which *Hesychia* is practiced, as well as the importance of the struggle against sorrow which deteriorates the state of tranquility (Evagrius); St. Cassian The Roman considers sorrow and anger as the main foes of tranquility, whereas St. Nile The Ascetic attributes this effect to „remembrance”; Taliban The Libyan believes that the longer the zealot lives in seclusion, the more he weeds out the vices; in St. Symeon the New Theologian’s point of view, peace is acquired by the promptness response to the calling of God and by the complete commitment to this calling, the saint differentiating between tranquility, silence, inactivity, and seclusion; Callistus and Ignatius Xanthopoulos consider the acquisition of virtues that help preserve and enhance *Hesychia* to be the foundation of tranquility, faith being the most important virtue; Callistus Angelicudes characterizes *Hesychia* as the virtue that makes the transition between practice and contemplation; St. John Climacus believes that the vastness of *Hesychia* is not acquired theoretically, but practically; and St. Isaac of Nineveh sees the desert/wilderness as being a special place where the hesychast finds himself fully living in eternity even from this life, and becomes clear-sighted of the complete reality that will be experienced after death.

Peter Damascene and Niketas Stethatos associate *Hesychia* not with renouncing the world but with renouncing the material, and thus, *Hesychia* becomes not a state but a means used by the passionate to become dispassionate, and is characterized by self-recognition, by living among others, and by perfecting the inner and, implicitly, the outer world; therefore, *Hesychia* can be practiced everywhere, not just in the desert.

After I have described the ascetic stage of deification, I proceeded to present concretely and from a Philokalic point of view the works which the mystical stage in the process of deification is based on, emphasizing the importance of spiritual reading in overcoming the confine; through pastoral study, especially through the reading of the Holy Scripture, the ascetic discovers, as he reads, the work of the Holy Spirit reflected in practical living and served as an example to be followed and imitated (St. Nile The Ascetic), these writings being not only theoretical information but also Spirit bearing (St. Mark The Ascetic), which have healing purpose (Tarasios the Libyan) by dampening passions (Niketas Stethatos) and by intensifying the prayer (Saint Gregory of Sinai); the purposefulness of such work is, through an appropriate understanding (St. Symeon the New Theologian), to acknowledge God. (St. Peter Damascene).

In order not to deviate from the essence of the ascetic labor, as St. Peter Damascene teaches, an equilibrium must be established between the way of thinking and of working, through discernment or righteous contemplation (St. Mark The Ascetic); thus, during the course of his life, the zealot will realize that the main objective of his life is to receive the Kingdom of Heaven, and his purpose is the cleansing of his heart (Cassian The Roman), discernment becoming the defining feature of the „rational man” (St. Anthony), which works with great subtlety to his deification (Niketas Stethatos), by acknowledging the presence of God (Symeon the New Theologist). Also, through righteous contemplation, the correct amount is established both of the self (St. Isaac of Nineveh and Avva Dorotheus), and of the practice, the discernment

becoming the „daughter” of humility, the way of knowing the divine will (St. John Climacus) and barometer of prayer (Gregory of Sinai).

Also, the role of the Spiritual Leader is emphasized, and he becomes the measure of spiritual practice of the one who listens to him with absolute trust (Symeon the New Theologian, Callistus and Ignatius Xanthopoulos), the sole condition being his spiritual maturity, or his adroitness in practicing the deification labor.

Man’s adroitness in the process of deification is acquired through knowledge or gnosis, St. Anthony emphasizing the syntagma „rational man”; God is both the cause of knowledge and the means by which man acquires this perfect knowledge, intelligence without its source, namely, without God, becoming incognizance; that is why anyone can partake in this absolute knowledge, because God is impartial, but at the same time, He considers everyone’s freedom to desire; science, without God, becomes a lie, and in God, it becomes „precursor to God’s grace” (Mark The Ascetic, Gregory of Sinai).

According to Evagrius, the knowledge / gnosis / contemplation is the peak of the practical work, the crossing point to the „mystic”; there are three kinds of knowledge (practice–by virtue, natural–by creation, theological–by the work of the mind to see itself and within itself); thus, there is a synergy between perpetration/practice which destitute sins and knowledge which elevates the mind to the sight of God, as St. Maximus the Confessor teaches, the one who also emphasizes the differences on how God knows Himself and on how his creatures know Him; Saints Maxim and Symeon The New Theologian bring the importance of love and, implicitly, of purity (Tarasios) into the process of knowledge through the syntagma „knowledge with vice/passion”, because without love, it remains only theoretical; Hesychia, John the Carpathian and Niketas Stethatos, consider knowledge as the forerunner of faith and an adviser of anger and lust.

St. Peter Damascene points out the fact that the beginning of deification is founded on natural knowledge, since it triggers zeal, prudence, faith and sapience, the zealot not being confined to the personal universe only, but expanding in the divine revelations, he himself becoming the very source of other discoveries, and standing out through this uniqueness in which knowledge works upon any man, healed from the „darkness of ignorance”, as St. Gregory of Sinai calls him, and partaker of immortal life (St. Isaac of Nineveh).

Also, St. Gregory Palamas’s Philokalic concept is described, which captures the patristic essence of the doctrine of knowledge, disputing the idea that God can be known only through natural knowledge (namely, through analogy with Creation, the deductive knowledge, thus, being denied), and affirming that divinity is above apophaticism and cataphaticism; The Holy Spirit, thus, becomes the source of true knowledge.

In regards to man’s intelligible work, the Philokalic Fathers differ from each other according to how they present the work of the mind in the process of deification, some preferring a more practical manner, while others a more profound one that highlights the basal practices of the mind, considered to be an incentive for the practice of the heart (St. Anthony), since perpetration and reason are indissolubly linked (Elias Ecdicus); a constant state of mindfulness is required in order to avoid the deceptions to which the mind may be subjected (Diadochos), the multitude of thoughts being compared with idolatry (Nile The Ascetic); the progress takes place gradually, according to the spiritual state of the zealot (novitiate,

enlightened); Mark The Ascetic incentivizes continuous state of sincerity towards God, Who already knows man's most intimate thoughts, and St. Diadochos of Photice insists on increasing gratitude towards God through continuous commemoration of the benefits received from Him.

Since man, by his nature, was created with the ability to withstand passions (Isaiah The Hermit), he must constantly analyze his own thoughts, which may have different sources, as Tarasios The Libyan teaches (such as the sensation of things, the memory and state of the flesh); during this process of purification, the Holy Spirit makes Its presence felt, bestowing divine meanings and peacefulness upon the mind (John the Carpathian) and lifting it, with love, in the supernatural, since God is above those who cogitate and their thoughts, as St. Maximus confesses.

Prayer becomes life and guard of the mind (St. Maximus and Hesychius of Sinai), and the difference between the visible/sensitive and the invisible/intelligible warfare (Philotheos of Sinai) is highlighted; so, the zealot is not responsible for the war that he is been given to wage, but only for the manner in which he consents in this struggle (Theodor of Edessa); the practice of the mind for achieving spiritual heights is consolidated through patience (Theognostus), the mind becoming the „eye of the soul” which can either be in the unnatural or in the supernatural state (St. Symeon the New Theologian). Niketas Stethatos makes a distinction between fall and temptation, and Nichifor of Loneliness emphasizes the importance of awareness in the intelligible practice, the natural state of the mind being a continuous, conscious and humble connection to God (Gregory of Sinai, Dorotheus, Isaac of Nineveh, and John Climacus).

Next, I delve into the intelligible practice, St. Gregory Palamas mentioning the senses that the mind acquires when praying; at this stage, God is recognized both as the causality of Creation and as Providential, being perceived above matter at the same time. The palatable theological aspect of the „Light” is also emphasized, viewed as a divine gift given to the mind in the process of deification; this Light shared with the mind does not have its own hypostasis, but it is the hypostasized Light of the Divine Persons itself, thus, this Light is not non-reality, imagination or reverie, but divine energy or divine work difficult to comprehend or to explain; at the same time, the fact that this Light could be an angelic presence, a symbol of divine revelation or the result of theoretical knowledge, is denied, the Light being simple, formless, „above the being and the natural, and above all that which is”, as St. Gregory describes it. So, its view goes beyond the causality of rational knowledge. At this level, the mind receives power from God to see itself, as it does not have its own hypostasis, and shares the union with God, and even though it is called knowledge, it is above knowledge; thus, the hesychasts, although they see the glory of God, they cannot see His Being.

Moving forward, Callistus and Ignatius Xanthopoulos speak of the role of prayer in the purging of the mind and in union with God; in order to turn to God, the mind carries out a work of reversion, ascension and unification with itself, and that is why Callistus The Patriarch compares the inner work of man with the appearance of Heaven.

Kallistos Katafygiotis believes that man fulfills his purpose only when he directs his thoughts to the matters of the spiritual and achieve unification with the „One”; even though the thoughts contemplated around God are also endless, the mind fully rejoices only in the „One” (namely, in God), as the Source of all that exists around Him, meaning the mind is not satisfied with the effects of the work but with their causality Itself, the attributes of „One” sharing Themselves with the mind through the union with Him. The mind was created in the Image of

God, being very much alike, one by nature, and it sees God „either by itself”, naturally, through imagination; “either moved by another”, meaning it performs above its capacity, being entirely under the power of God; „either in the middle”, situating itself at an intermediate level caused both by its natural powers and divine enlightenment. A practice exists within this process as a precursor to contemplation, in that the body relieves the mind of all obstacles, and another which follows after contemplation, in which the mind is lifted to a state beyond all personal power; at this moment, the mind exits in „the land of God’s hiding place”, experiencing an incognizance above cognizance and an unawareness above awareness.

The importance of praying has been pointed out so far as being an essential practice, both for the body and for the soul, in the process of deification, almost all the levels of the ascetic life converging towards this process; and in this case, the Philokalic Fathers describe praying in two ways, either general, or profound, depending on how each of them thinks it is more appropriate to their inner work. Thus, when praying, pride and any other disturbing factor of the mind must be avoided for the prayer cannot be practiced when there are manifestations of wickedness, anger or vexation within man’s inner self; stability and unchangeability must prevail since they cause the zealot to be aware of the need for God’s help, both for himself in the struggle with the passions, and for his neighbor for the various sufferings he experiences, and thus praying becomes an expression of actual love; the failures of praying must not discourage, the zealot having to realize that his zeal attracts diabolical temptation as well (the one from the left in a rough manner, and the one from the right in a subtle way) in order to hinder his practice and lead him into deception, but God is alongside—suffering and supportive in all his infirmities, as Evagrius, St. Mark The Ascetic, John the Carpathian and Niketas Stethatos teach.

Also, St. Mark The Ascetic considers contemplative prayer to be a divine gift which provides value to everything that is done in the spiritual life, establishing a balance in both the human being and the entire universe; with reference to „the prayer of Jesus”, St. Diadochos teaches that, only in the light of the Holy Spirit can prayer truly respond to the calling of God, is able to speak with Him, and can discern between spirits; he considers psalmody and reading to be useful when praying, and that the two can be practiced in two ways (at first—verbally, at the end— mysteriously); according to St. Maximus, prayer becomes a remedy of the spiritual powers, and although it bears the meanings of sensitive and intelligible things, prayer breaks away from them, their place being taken by the continuous and discerning remembrance of Jesus’s Name; this prayer manifests itself either through a state experienced by the ones who actually practice it, originating from the soul and not being affected by external stimuli, or through a feeling of the contemplative, being a source of divine love that leads the zealot to an ecstatic experience which grants him the perception of the divine light, his mind becoming immaterial and formless.

Tarasios The Libyan considers prayer, together with abstention and love, as the exponents of the destitution of sins, their finality being the dwelling of Christ in the „chest” of the zealot (Hesychius of Sinai); Avva Philemon is a Philokalic example of how the enlightened ones practiced The Rule (standing, he bear All–Night Vigil by reading the Psalter and the Canons as well as the Apostolic and Evangelical Pericles; sometimes he would sit to recite the prayer „Lord have mercy”; he would rest a little early in the morning, then he would resume the prayer, reading the Hours, chanting, and reciting the Holy Creed); an alternation between prayer, reading, chanting and handicraft can be observed (Callisto Angelicude); St. Peter

Damascene emphasizes the importance of practicing the Vigil „with measure” as the apogee of moral accomplishment (St. Symeon the Metaphrast, Isaac of Nineveh).

Elias Ecdicus considers the renunciation of all that is material to be a defining element in practicing prayer, describing it as having an active character (when the mind shuns the influence of the senses) and a contemplative character (when the mind has the ability to filter those with which it interacts), a state in which prayer, through its silent practice, breaks traditional confinement, for a holy and sanctified work takes place within man’s being, in which the darkness of sins from his soul is lifted, his heart growing to be a place for the enlightenment of Christ (Teolipt of Philadelphia), the divine realities becoming accessible to man (St. Theophan); In St. Symeon the New Theologian’s perspective, there are two factors which disturb the prayer (the perturbation of the soul and of the body) and tend to interrupt its three stages (the anamnesis of divine realities – as a perceptual preparation of prayer, the introspection of the mind and its protection – as a state of incompleteness, and the complete liberation of the self – as an expression of the process of deification).

As for practicing the prayer, Nichifor of Loneliness reveals the „breathing” method, namely, the method of accompanying the praying words with the process of inhaling–exhaling, relying on the anatophysiological reality of the body, the interdependence between the lungs and the heart, in which the prayer is transformed into an existential habituation, a biological–spiritual element; St. Gregory of Sinai adds at the same principles, believing that the Holy Spirit establishes the prayer in the heart in two ways (the mind, which desires the connection with God, tends towards that connection, and through the continuous and profound practice of prayer, the mind ascends towards Him) urging the zealot to pray while sitting on a chair, low enough to narrow his field of vision; to lean his head to his chest, so that through the pain and tension accumulated at the upper part of the body he can channel his focus to the prayer; divided in two parts, this must be practiced either aloud or in silence. As a Philokalic uniqueness, St. Gregory affirms that the prayer can be received even by those who do not labor too much, thus, confirming the Philokalic truth that the prayer is a divine gift. As a particularity of their method, Callistus and Ignatius Xanthopoulos altercate the ritual of Matins with moments of reciting the prayer of the heart, considering the warmth of the heart, acquired through praying, to be the expression of the Resurrection.

As for the performance of the body and soul, St. Gregory Palamas emphasizes the importance of suffering/pain, in the sense that they bring the desired efficiency only when they are linked to practical endeavor; no spiritual work loses its value just because it is practiced within the body, since not the body itself is baleful, but the manner in which it is used. So, the peace of mind is found in labor and not in the cessation/rest, and it is not necessary to mortify the passionate or rational aspect of the mind, but to channel it towards a meaningful practice.

In the ascetic state, the zealot expresses his enthusiastic and ecstatic practice through tears, as expression of the spiritual crying; their purpose is that of cleansing, emphasizing the zealot’s connection to God (Evagrius); St. Theodore of Edessa considers monasticism itself to be a life based fundamentally on spiritual crying, for man is afraid of losing the contemplative connection he has to God (St. Peter Damascene, Isaac of Nineveh, John Climacus, Gregory of Sinai, Callistus and Ignatius Xanthopoulos); according St. Symeon the New Theologian (acknowledger and giver of grace) and of Niketas Stethatos, there are two kinds of crying:

incipient and incomplete state – crying as a result of pain and fear of the possibility to sin again, perfect state – crying as a manifestation of peace and joy).

As for love, it is considered to be superior to all virtues (St. Mark The Ascetic) as well as the foundation of Christian life; while other virtues reveal the rationality of the things visible, love reveals the connection to the Very Source of virtues; evil itself does not exist, only the lack of love, also defined as the „feeling of the heart” by St. Diadochos of Photice; through self-renunciation, the cause that attempts to violate the integrity of love is removed (St. Cassian The Roman); the anamnesis of God’s entire work of redemption for man can enhance humans’ capacity to love unconditionally, love becoming a healer for the soul, a source of longsuffering and beneficial fear (derived either from recollecting the state of torment, or from the shyness of the soul) and the causality of unity, as St. Maximus the Confessor teaches, who also reveals five types of love (love for God – as being perfect, love for the nature – situated in the middle, and love for vainglory, love for money or love for pleasure – as an expression of non-love).

Tarasios The Libyan draws attention to the fact that there must be no discrepancy between practicing and sensing, love becoming a synergic work of abstinence, prayer, faith and contemplation (Theognostus), and representing the condition for the Holy Spirit to dwell within man (Symeon Metaphrast); John the Carpathian considers St. John the Evangelist to be a true example of a perfectly practiced love, and St. Peter Damascene bases the root of all passions upon the experience of living a misguided love. In the sense of St. Symeon the New Theologian, the state of loving God at peak level could never be acknowledged nor reached, for as you love more, you acknowledge the infinite love that you still need to acquire, the ecstatic love causing man to leave the boundaries of his own senses, as the mind overcomes the limits of nature (St. Gregory of Sinai).

Callistus The Patriarch views love as the state that cannot oscillate, the fruit of prayer and of destitution of sins, manifested in the form of a „holy circle”, because love comes from God and goes back to Him; also, love is sensible (affections), contemplative (the need of seeking value) and spiritual (communion from the work of grace); St. John Climacus asserts that through love, man not only unites with God, but also becomes a mirror of His presence, acquiring the knowledge and sight of the divine; Avva Dorotheus speaks of love as a state of fear, either incipient in which man loves God for he fears Him, or perfect, in which man no longer fears God, but fears the thing that can separate him from Him; St. Isaac of Nineveh considers love to be an ecstatic, indescribable and unmeasurable state that bestows peace, the man experiencing it is thought to behave irrationally by those around him, for he lives and witnesses the encounter of the unlimited with the limited (like the saints called „fools for Christ”).

The monastic life is the imitation of Christ’s life on earth, being the highest earthly standard of living possible, similar to that of angels; in monasticism, the renunciation of pleasures is carried out to the highest degree, leading even to the renunciation of one’s own body and soul.

In monasticism, the synergy between inner and outer toil is achieved, wearing the monastic mantiya does not secure one’s redemption, but living in its spirit does (Tarasios, Hesychus), monasticism not being defined by the external forms of living, but by the way in which the inner living metamorphoses both the body and the soul (Niketas Stethatos); in this complex process, grumbling and discouragement must be avoided, John The Carpathian

considering infirmity and assumed suffering as strengths of monasticism, the zealot finding strength by contemplating on the Passions of the Savior and the promises He made to those who follow Him; the monastic practice is represented by the Philokalic teachings of the forerunners (St. Theodor of Edessa), this way of living having a kingly character through its finality and by the manner in which it manifests, being characterized by the divine–human synergy as an expression of man’s communion with God (Philemon, St. Symeon the New Theologian).

Teolipt considers monasticism a continuous resurgence of the grace received at Baptism; St. John Climacus highlights the importance on making the first step towards such a life, which can be done either in loneliness, in living alongside few people, the idiorhythmic living, or in communal living.

In the Philokalic conception, everything is received by the gift of God; every spiritual practice, however virtuous it may be, loses its significance without the work of grace; of course, it must be borne in mind that grace works according to the uniqueness of each individual (St. Mark Ascetic, Diadochos of Photiki), and as a result of this, no stereotypes nor any actual sensing of the gracious work are to be highlighted, as St. Mark The Ascetic confesses; in St. Diadochos of Photiki’s perspective, salvation is the answer of God’s love to man’s love for Him, surpassing every human ability to comprehend and, at the same time, making a distinction between God’s righteousness and His mercy, grace being the expression of divine love (St. Gregory of Sinai); the fall is a result of the zealot distancing himself from the divine grace, in this situation, John Carpathian distinguishing between man’s deliberate departure and the retraction/concealing of grace, for pedagogical purposes.

St. Theodore of Edessa makes a parallel between virtue (the strength to suffer), as a gift of God, and sin, as a diabolical work, the divine gift being the causality of destitution of sins (according to Theognostus, humility and love prevail among the virtues pleasing to God); by acknowledging the presence of God, man abandons the sphere of suffering and becomes an exponent of hope, the divine help becoming a certainty for him (in this sense, St. Symeon The Metaphrast uses the „Parable of the Ten Virgins” as an exemplification); St. Symeon The New Theologist teaches that God makes Himself known to man through the work of the Holy Spirit (the mind, in this state, receiving the gift of all–seeing), according to how much does Providence believe such power is useful to man.

The Palamite theology concerning the work of grace disputes the teaching about „created grace”, and highlights the difference between the work of divine grace upon man (who partakes of it fully) and upon other creatures (which partake of only certain created goods), thus, the Creation cannot acquire the state of holiness entirely, even in the case of man, the grace working in different ways for each individual, according to their own freedom and own choice. By accepting the idea of „created grace”, the entire supernatural Revelation which affirms that God became Incarnated for the benefit of man is in contradiction with itself; this gift is given to him in the form of an uncreated energy that comes from God, and to consider that grace can be found within the deified man like in all other beings, regardless of their attributes, and that the state of holiness is a state created within man in the same manner in which all the biological necessities of Creation are created, would mean that the Appearance of God in the world through Incarnation is useless.

St. Gregory Palamas also fought against the idea that man is deified through creation and that the two works (creation and deification) have the same effect, and are in no way different from each other; Thereby, the Palamite teaching highlights the fact that, under the misconception presented above, the work of the Persons of the Holy Trinity is distorted, a separate work of Each of Them not existing anymore, but a uselessness of works which One Persons carries out to the detriment of the Other.

The unique work of the Holy Spirit in man grants him the possibility of being a partaker of the divine glory, through the Holy Spirit, man becoming a church in which God dwells; the Holy Spirit as a Person cannot be divided, thus, it remains unitary, yet, Its work, although unitary too, is perceived and assimilated differently, emphasizing the antinomy that expresses the syntagma „partition is not division” but an adaptation to man’s ability to receive this gracious work.

For man to want to partake of the grace, he must have foretasted it first in order to know what he should desire, a condition which causes him to tend to perfection, a state characterized as one of „Irradiation”, man partaking of the light that springs from the Holy Spirit as a manifestation of the divine presence in his being. The process of deification is not a natural one, „the resurrection” of man being compared by St. Gregory Palamas with the Resurrection of Christ, that is, the man, like Christ, will „resurrect” spiritually at first, then physically.

Callistus and Ignatius Xanthopoulos believe that, as a result of the fall, the fragmentation of man’s self and his connection to God took place, deification being founded on man’s being by the work of grace; through Baptism, the soul of man is cleansed and filled with the Spirit, but this state must be preserved through man’s will and ascetic practice. In the same way, Callistus The Patriarch highlights the work of grace from the adamic creation to our recreation, pointing out that, when the original ancestors fell (Adam and Eve), grace has distanced itself, while man lost his true freedom and reason, and was unable to express himself to the complexity of his value; this breach is fixed through Incarnation, the grace beginning to work in man’s being again (it is also stated that the natural work within man cannot be accomplished without the contribution of his spiritual powers, but the work of the Spirit manifests itself independent of any work of the nature); the existential proof of divine work in the human being is expressed by an inactivity of the passionate aspect of the soul, the heart being encompassed only by the sense of grace and not by any other senses, man becoming „crosser”, overcoming both the barriers of the existential and the supra-existential; Callistus The Patriarch also points out that the Spirit rests within the human being with impartiality.

In the fourth chapter of the paper, the last one, entitled „*The Relevance of Philokalic Writings for Orthodox Dogmatics*”, within its four subchapters, I have emphasized the importance of the Philokalic writings for the Orthodox Dogmatic, focusing on the relationship between theology – dogma – deification, emphasizing the manner on how the Philokalic writings represented the theological basis for the spirituality of the Orthodox Church.

BIBLIOGRAPHY

I. SOURCES

I.1. Biblical

1. ***Biblia sau Sfânta Scriptură, Tipărită cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București, 2013.

I.2. Philokalical

1. *** *Filocalia sau culegere din Scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, vol. XI, Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1990.
2. *** *Filocalia siriacă, Iubirea de frumos și înțelepciune, cale spre desăvârșire*, Traducere, selecție de texte, cuvânt introductiv, note și comentarii de Remus Rus, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2014.
3. *** *Filocalia, versiunea în limba română a antologiei în limba greacă, publicată la Veneția, în 1782, de Sfântul Nicodim Aghioritul și Sfântul Macarie Mitropolitul Corintului, la care s-au adăugat și alte texte*, Editura Universalia, 2001.
4. Avva FILIMON, „Cuvânt foarte folositor”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
5. CALIST ANGELICUDE, „Culegere din Sfinții Părinți, Despre rugăciune și luare-aminte”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
6. CALIST ANGELICUDE, „Meșteșugul liniștirii”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.

7. CALIST CATAFYGIOTUL, „Cele ce s-au păstrat din capetele preainalte și de dreaptă judecată (silogistice) despre unirea dumnezeiască și viața contemplativă”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
8. CALIST PATRIARHUL, „Capete care au lipsit”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
9. CALIST PATRIARHUL, „Capete despre rugăciune”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
10. CALIST ȘI IGNATIE XANTHOPOL, „Metoda sau cele o sută de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
11. DIADOH AL FOTICEII, „Cuvânt ascetic despre viața morală, despre cunoștință și despre dreapta socoteală duhovnicească, împărțit în 100 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
12. DIADOH AL FOTICEII, „Definiții”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
13. EVAGRIE PONTICUL, „Capete despre deosebirea patimilor și a gândurilor”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
14. EVAGRIE PONTICUL, „Cuvânt despre rugăciune împărțit în 153 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.

15. EVAGRIE PONTICUL, „Din capetele despre trezvie”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
16. EVAGRIE PONTICUL, „Schiță monahicească în care se arată cum trebuie să ne nevoim și să ne liniștim”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
17. FILOTEI SINAITUL, „Capete despre trezvie”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
18. ILIE ECDICUL, „Culegere din sentințele înțelepților strădalnici”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
19. IOAN CARPATIUL, „Una sută capete de mângâiere, către monahii din India care i-au scris lui”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
20. ISAIA PUSTNICUL, „Despre păzirea minții în 27 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
21. ISAIA PUSTNICUL, „Douăzeci și nouă de cuvinte”, în *Filocalia sau culegere din Scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, vol. XII, Traducere din grecește, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Harisma, București, 1991.
22. ISIHIE SINAITUL, „Scurt cuvânt de folos sufletului și mântuitor despre trezvie și virtute, Așa-numitele cuvinte despre împotrivire și rugăciune”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.

23. MARCU ASCETUL, „Despre cei ce-și închipuie că se îndreptează din fapte, în 226 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
24. MARCU ASCETUL, „Despre legea duhovnicească, în 200 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
25. MARCU ASCETUL, „Epistolă către Nicolae monahul”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
26. MARCU ASCETUL, „Răspuns acelor care se îndoiesc despre Dumnezeiescul Botez”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
27. NICHIFOR DIN SINGURĂTATE, „Cuvânt plin de mult folos despre rugăciune, trezvie și paza inimii”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
28. NICHITA STITHATUL, „Cele 300 de capete despre făptuire, despre fire și despre cunoștință”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 6, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
29. NIL ASCETUL, „Cuvânt trebuincios și folositor”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
30. Sf. ANTONIE CEL MARE, „Învățăături despre viața morală a oamenilor și despre buna purtare, în 170 de capete”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
31. Sf. DOROTEL, „Felurite învățăături de suflet folositoare”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 9, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.

32. Sf. GRIGORIE PALAMA, „150 de capete despre cunoștința naturală, despre cunoașterea lui Dumnezeu, despre viața morală și despre făptuire, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
33. Sf. GRIGORIE PALAMA, „Cuvânt pentru cei ce se liniștesc cu evlavie”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
34. Sf. GRIGORIE PALAMA, „Despre împărtășirea dumnezeiască și îndumnezeitoare sau despre simplitatea dumnezeiască și mai presus de fire”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
35. Sf. GRIGORIE SINAITUL, „Alte capete”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
36. Sf. GRIGORIE SINAITUL, „Capete foarte folositoare în acrostih”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
37. Sf. GRIGORIE SINAITUL, „Despre felul cum trebuie să șadă la rugăciune cel ce se liniștește; și să nu se ridice repede, Despre mâncare”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
38. Sf. GRIGORIE SINAITUL, „Despre liniștire și despre cele două feluri ale rugăciunii, în 15 capete”, în *Filocalia sfințelor nevoințe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7,

- Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
39. Sf. GRIGORIE SINAITUL, „Învățătură cu de-amănuntul despre liniștire și rugăciune, despre semnele harului și ale amăgirii; apoi despre deosebirea dintre căldură și lucrare; și că fără povățuitor ușor vine amăgirea”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
40. Sf. IOAN CASIAN, „Cuvânt plin de folos, despre Sfinții Părinți din pustia sketică și despre darul deosebirii, Către egumenul Leontie”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993.
41. Sf. IOAN CASIAN, „Despre cele opt gânduri ale răutății”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, Traducere, introducere și note de Pr. Dumitru Staniloae, vol. I, Editura Harisma, București, ⁴1993..
42. Sf. IOAN DAMASCHINUL, „Cuvânt minunat și de suflet folositor”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
43. Sf. IOAN SCĂRARUL, „Scara dumnezeiescului urcuș, Cartea despre nevoițe”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 9, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
44. Sf. ISAAC SIRUL, „Cuvinte despre nevoiță”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 10, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2015.
45. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, „Către preacuviosul presbiter și egumen Talasie, Despre diferite locuri grele din dumnezeiasca Scriptură”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 3, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009.

46. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, „Cele două sute de capete despre cunoștința de Dumnezeu și iconomia întrupării Fiului lui Dumnezeu”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 2, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008.
47. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, „Cele patru sute de capete despre dragoste”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 2, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008.
48. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, „Cuvânt ascetic. Prin întrebări și răspunsuri, Fratele-Bătrânul”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 2, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008.
49. Sf. NICODIM AGHIORITUL, „Din viața Sfântului Grigorie, Arhiepiscopul Salonicului, făcătorul de minuni”, în *Filocalia sau culegere din Scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
50. Sf. PETRU DAMASCHIN, „Cartea a doua”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 5, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
51. Sf. PETRU DAMASCHIN, „Cartea întâi”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 5, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
52. Sf. SIMEON METAFRASTUL, „Parafraza în 150 de capete a Sfântului Simeon Metafrastul la cele 50 de Cuvinte ale Sfântului Macarie Egipteanul”, în *Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 5, Traducere din grecește, introduceri și note de

- Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
53. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, „Capete morale ale lui Simeon Evlaviosul”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 6, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
54. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, „Cele 225 de capete teologice și practice”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 6, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
55. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, „Cuvântări morale”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 6, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2011.
56. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, „Metoda sfintei rugăciuni și atențiunii”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
57. Sf. VARSANUFIE ȘI IOAN, „Scrisori duhovnicești”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 11, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2016.
58. TALASIE LIBIANUL, „Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte, către Pavel presbiterul”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
59. TEODOR AL EDESEI, „Cuvânt despre contemplație”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.

60. TEODOR AL EDESEI, „Una sută capete foarte folositoare”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
61. TEOFAN, „Din viața Cuviosului Părintelui nostru Maxim Cavescolivitul”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
62. TEOFAN, „Scară, înfățișez a dumnezeieștilor daruri, care prin cercare s-au cunoscut de purtătorii de Duh”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
63. TEOGNOST, „Despre făptuire, contemplație și preoție”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 4, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010.
64. TEOLIPT, „Cuvânt despre lucrarea cea ascunsă întru Hristos”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
65. TEOLIPT, „Cuvânt despre ostenele vieții călugărești”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 7, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.

I.3. Patristical

1. *** *Patericul egiptean sau Apoftegmele părinților noștri din pustia Egiptului*, Traducere de Dan Ungureanu, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, Timișoara, 2002.

2. * * * *Sfântul Grigorie Palama, Tomosuri dogmatice – Viața – Slujba, Scrieri*, vol. I, Editura Deisis, Sibiu, 2009.
3. AVVA EVAGRIE PONTICUL, *În luptă cu gândurile, Despre cele opt gânduri ale răutății și Replici împotriva lor*, Comentarii ierom. Gabriel Bunge, Traducere și prezentare diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2006.
4. AVVA ISAIA PUSTNICUL, *Porunci celor care s-au lepădat de lume, Cuvinte de nevoie*, Traducere din limba greacă veche de Ierom. Ilarion Dascălușul, Doxologia, Iași, 2015.
5. CHIRIL DE SCHITOPOLIS, *Viețile pustnicilor Palestinei*, Traducere din limba greacă veche, studiu introductiv și note Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie.
6. IOAN SCĂRARUL, *Scara raiului, precedată de Viața pe scurt a lui Ioan Scolasticul și urmată de Cuvântul către Păstor*, Traducere, introducere și note de mitropolit Nicolae Corneanu, Editura Învierea, Arhiepiscopia Timișoarei, ⁵2004.
7. Sf. CALIST ANGELICOUDES, *Trei tratate isihaste*, Traducere din limba greacă veche și note de Laura Enache, Doxologia, Iași, 2012.
8. Sf. Cuv. MARCU PUSTNICUL, *Scrieri*, Transliterare, diortosire, revizuire după ediția grecească și note de Ștefan Voronca, Editura Cartea Ortodoxă, Editura Egumenița, 2008.
9. Sf. IOAN DAMASCHIN, *Dogmatica*, Traducerea din limba greacă, introducere și note de Preotul profesor Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001.
10. Sf. IOAN DAMASCHINUL, *Cuvânt despre dreapta credință, Despre Sfânta Treime, Despre cântarea Trisaghionului*, Traducere din limba greacă veche, studiu introductiv și note Laura Enache, Doxologia, Iași, 2015.
11. Sf. ISAAC SIRUL *Despre ispite, întristări, dureri și răbdare*, Traducere din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos, Editura Evanghelismos, București, 2007.
12. Sf. ISAAC SIRUL, *Cuvinte către singuratici despre viața duhului, taine dumnezeiești, pronie și judecată*, Studiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2003.
13. Sf. ISAAC SIRUL, *Cuvinte către singuratici*, Cuvânt înainte, introducere și text Sabino Chiala, În românește diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2005.
14. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Întrebări și nedumeriri*, Traducere din limba greacă veche și note de Laura Enache, Doxologia, Iași, 2012.

15. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Mystagogia, Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii*, Introducere, traducere, note și două studii de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000.
16. Sf. NECTARIE DE LA EGHINA, *Studii despre Biserică, Despre Tradiție, Despre Dumnezeieștile Taine și Despre slujirea în Duh și adevăr*, Traducere din limba greacă de Laura Enache, Prolegomene și îngrijirea textelor Hristou Krikonis, Traducere din neogreacă de Ierom. Nathanael Neacșu, Doxologia, Iași, 2016.
17. Sf. NICODIM AGHIORITUL, *Paza celor cinci simțuri*, Editura Bunavestire, Bacău, 2001.
18. Sf. NIL ASCETUL, *Tâlcuire la Cântarea Cântărilor*, Traducerea din limba greacă veche și note Laura Enache, Doxologia, Iași, 2014.
19. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, *24 de Cuvinte despre viața duhovnicească*, Traducere din limba greacă veche, introducere și note de Ierom. Lavrentie Carp, Iași, 2014.
20. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze*, Studiu introductiv și traducere: diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, ²2001.
21. Sf. SIMEON NOUL TEOLOG, *Imne, epistole și capitol*, Introducere și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2001.
22. TEOLIPT AL FILADELFIEI, *Cuviosul și Mărturisitorul 1250-1322, Despre viața ascunsă în Dumnezeu – cuvinte duhovnicești, imne și scrisori*, Studiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, ²2010.

I.4. Liturgical

1. *** *Liturghier*, Tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012.
2. * * * *Molitfelnic*, Tipărit cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.

II. OFFICIAL DOCUMENTS

1. *** *Cuviosul Paisie de la Neamț Velickovski, Autobiografia și Viețile unui stareț urmate de Așezăminte și alte texte*, Editura Deisis, Sibiu, ²2002.
2. * * * *Împărtășirea continua cu Sfintele Taine, Dosarul unei controverse – mărturiile Tradiției*, Studiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2006.

3. ****Paisianismul - un moment românesc în istoria spiritualității europene*, volum alcătuit în întâmpinarea primului Congres Ecumenic Internațional „Paisie Velicicovski și mișcarea/moștenirea sa spirituală”, Italia, Magnano, 20-23 septembrie 1995, Editura Roza Vânturilor, București, 1996.
4. ALEXIEV, Arhim. Serafim, *Despre mândrie și smerenie*, Traducere din limba bulgară de Petre-Valentin Lică, Editura Sofia, Editura Cartea Ortodoxă, București, 2004.
5. ALFEYEV, †Ilarion, *Lumea duhovnicească a Sfântului Isaac Sirul*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2013.
6. ALFEYEV, †Ilarion, *Rugăciunea, Întâlnirea cu Dumnezeu cel viu*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2016.
7. ALFEYEV, †Ilarion, *Taina credinței, Introducere în teologia dogmatică ortodoxă*, trad. Felicia Dumas, Doxologia, Iași, 2014.
8. ANTONIE de Suroj†, *Rugăciunea vie*, trad. de Cătălin Bogdan, Theosis, Oradea, 2013.
9. ATUDOREI, Pr. Ioan Leonardo, *Antropocentrism și teocentrism în opera Părintelui Dumitru Stăniloae*, Doxologia, Iași, 2014.
10. AVRAMOVA, Sofia, *Calist Catafyghiotul-misticul contemplativ al Filocaliei byzantine*, Traducere de Maria-Cornelia și diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2013.
11. BHRIM, Pr. Dragoș, *Cuviosul Teognost, Tezaurul*, Traducere din limba greacă veche de Laura Enache, Doxologia, Iași, 2015.
12. BALAS, D., *Metousia Theou: Man's Participation in God's Perfection According to St. Gregory of Nyssa*, Roma, 1966.
13. BENGĂ, Pr. Daniel, *Filocalia în Metodologia studiului și cercetării științifice în Teologie*, Editura Sofia, București, 2003.
14. BIELAWSKY, Maciej, *Părintele Dumitru Stăniloae – o viziune filocalică despre lume*, Editura Deisis, Sibiu, 1998.
15. BROCK, Sebastian P., *The Syriac Fathers on Prayer and the Spiritual Life*, Cistercian Studies 101, Kalamazoo, 1987.
16. BUNGE, Ierom. Gabriel, *Akedia. Plictiseala și terapia ei după Avva Evagrie Ponticul sau sufletul în luptă cu demonul amiezii*, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1999.
17. CASIDAY, Augustine, *Tradiție și teologie în scrierile Sfântului Ioan Casian*, trad. de Lucian Filip, Doxologia, Iași, 2015.
18. CAVARNOS, Constantin, *Sfințenia rostul supreme al omului*, trad. de Prof. Paul Bălan, Doxologia, Iași, 2014.

19. Chitty, Derwas J., *Pustia cetatea lui Dumnezeu, O introducere în studiul monahismului egiptean și Palestinian din timpul Imperiului creștin*, trad. de Gheorghe Fedorovici, Editura Sofia, București, 2010.
20. CHRYSYSSAVGIS, John, *Sfântul Ioan Scărarul, De la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului*, trad. de Gheorghe Fedorovici, Editura Sofia, București, 2005.
21. Chryssavgis, Pr. John, *În inima pustiei, Duhovnicia Părinților și Maicilor din deșert, Cu o traducere a Cugetărilor Avvei Zosima*, trad. de Constantin Făgețan, Editura Sofia, Editura Biserica Ortodoxă, București, 2004.
22. CHUMLEY, Norris J., *Isihia, Prezența lui Dumnezeu în liniștea sufletului*, trad. de Iuliana Schipor și Ioan-Lucian Radu, Doxologia, Iași, 2017.
23. CHUMLEY, Norris J., *Tainele rugăciunii lui Iisus, Trăind prezența lui Dumnezeu: pelerinaj în inima unei vechi spiritualități*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2012.
24. COMAN, Pr. Ioan G., *Frumusețile iubirii de oameni în spiritualitatea patristică*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1988.
25. COMAN, Pr. Ioan G., *Probleme de filosofie și literatură patristică*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1995.
26. CORESCIUC, Pr. Roger, *Omiliile Sfântului Grigorie Palama, Analiză omiletică*, Doxologia, Iași, 2013.
27. CORNEANU, † Nicolae, *Farmecul scrierilor patristice*, Anastasia, 2002, pp. 15-22.
28. CORNEANU, † Nicolae, *Actualitatea literaturii vechi creștine*, Editura „Învierea”, Arhiepiscopia Timișoarei, 2007.
29. CORNEANU, † Nicolae, *Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare*, Editura Amarcord, Timișoara, 1998.
30. COSMA, Pr. Sorin, *Ascetica*, Editura Marineasa, Timișoara, 2003.
31. DAMICK, Pr. Andrew Stephen, *Să facem cunoștință cu Dumnezeu, Întâlnirea cu divinul în creștinismul orthodox*, trad. de Lucian Filip, Editura Doxologia, Iași, 2016.
32. DANIEL†, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Știința mântuirii, Vocația mistică și misionară a teologiei*, Basilica, București, 2014.
33. DIACONU, Arhim. Luca, *„Hrana vieții fericite” a monahilor, Fundamente biblice, patristice și canonice despre alimentația vegetariană și lacto-vegetariană*, Doxologia, Iași, 2016.
34. DUMITRESCU, Sorin, *7 Dimineți cu Părintele Stăniloae*, Editura Anastasia, București, 1992.

35. EFREM, Arhim. FILOTHEITUL, *Starețul meu Iosif Isihastul*, Traducere din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, Schitul Lacu-Sfântul Munte Athos, Editura Evanghelismos, București, 2010.
36. ELIAN, Alexandru, *Carte foarte folositoare de suflet, Sfățuire către duhovnic*, Traducere din grecește de Acad. prof. dr. Alexandru Elian, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1997.
37. EMILIANOS, Arhim. SIMONOPETRITUL, *Cuvânt despre trezvie, Tâlcuire la Sfântul Isihie*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie, Arad, 2014.
38. EMILIANOS, Arhim. SIMONOPETRITUL, *Cuvinte ascetic, Tâlcuire la Avva Isaia*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie, Arad, 2008.
39. EMILIANOS, ARHIM. SIMONOPETRITUL, *Tâlcuri la Canoanele monahale ale Sfinților Antonie, Augustin și Macarie*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie, Arad, 2015.
40. FLOREA, Petru, *Opera exegetică a Sfântului Maxim Mărturisorul*, Editura Academos, Târgu-Mureș, 1998.
41. FLOROVSKY, Georges, *Sensul ascezei creștine*, Patmos, Cluj-Napoca, 2009.
42. GARRIGUES, Juan Miguel, *Maxim le Confesseur. La charite avenir de l'homme*, Paris, Beauchesne, 1976.
43. GAVRILYUK, Paul L., *Pătımirea Dumnezeului Nepătımitor, Dialecticile gândirii patristice*, Doxologia, Iași.
44. GROSS, J., *La Divinisation du chretien d'apres les peres grecs*, Paris, 1983.
45. HENKEL, Jurgen, *Îndumnezeire și etică a iubirii în opera părintelui Dumitru Stăniloae*, Editura Deisis, Sibiu, 2003.
46. HUNT, Hannah, *Plânsul de-bucurie-făcător, Lacrimile de pocăință în scrierile Părinților sirieni și bizantini*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2013.
47. ICĂ, Diac. Ioan I. jr., *De la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului – integrala comentariilor liturgice bizantine*, Deisis, Sibiu, 2011, pp. 175-239.
48. IEROTHEOS†, *Dogmatica empirică a Bisericii Ortodoxe Sobornicești, după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanidis*, Vol. I, Traducere din limba greacă de Tatiana Petrache, Doxologia, Iași, 2014.
49. IEROTHEOS†, *Isihie și teologie, Calea tămăduirii omului în Biserica Ortodoxă*, trad. de Protos. Teofan Munteanu, Editura Sofia, București, 2016.

50. ILCA, Marius, *Teologia iubirii în viziunea unor Părinți și scriitori răsăriteni și apuseni din secolele V-VIII, cu referire specială la Sfântul Maxim Mărturisitorul*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2014.
51. IOJA, Cristinel, *Dogmatică și dogmatişti*, Editura Marineasa, Timișoara, 2008.
52. IOJA, Cristinel, *O istorie a dogmaticii în Teologia ortodoxă română-de la începuturile învățământului teologic seminarial în limba română la instaurarea comunismului*, vol. II, Editura Pro Universitaria, București, 2013.
53. IOJA, Pr. Cristinel, *Rațiune și mistică în Teologia Ortodoxă*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2008.
54. IONAȘCU, Pr. Juvenalie, *Experiența rugăciunii lui Iisus în spiritualitatea românească*, Anastasia, 2001.
55. IONEL, Nicolae, *Observații preliminare la Rugăciunea lui Iisus*, Doxologia, Iași, 2015.
56. JOANTĂ, †Serafim, *Isihasmul, tradiție și cultură românească*, traducere Iuliana Iordăchescu, Editura Anastasia, 1994.
57. KAPSANIS, Arhim. Gheorghe, *Îndumnezeirea – scopul virtuții omului*, Traducere din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, Editura Evanghelistos, București, 2006.
58. KARAI SARIDIS, Konstantinos, *Viața și opera Sfântului Nicodim Aghioritul*, Editura Anastasia, 2000.
59. KAVVADAS, Nestor, *Pneumatologia Sfântului Isaac Sirul*, Übers. Marian Pătru, Doxologia, Iași, 2016.
60. LARCHET, Jean-Claude, *Îndumnezeirea omului la Sfântul Maxim Mărturisitorul*, Basilica, București, 2019.
61. LARCHET, Jean-Claude, *Sfântul Maxim Mărturisitorul, Mediator între Răsărit și Apus*, trad. Daniela Cojocariu, Iași, 2010.
62. LARCHET, Jean-Claude, *Sfântul Maxim Mărturisitorul. O introducere*, trad. Marinela Bojin, Doxologia, Iași, 2013.
63. LASCAROV-MOLDOVANU, Alexandru, *Despre smerenie*, Doxologia, Iași, 2015.
64. LEMENI, Daniel, „Am văzut lumina cea adevărată”, *Elemente de spiritualitate ortodoxă*, Astra Museum, Partoș, 2015.
65. LEMENI, Daniel, „Avva, spune-mi un cuvânt!”, *Dinamica îndrumării spiritual la Părinții deșertului*, Doxologia, Iași, 2017.
66. LOT-BORODINE, M., *La Deification de l'homme selon la doctrine des peres grecs*, Paris, 1970.

67. LOUTH, Pr. Andrew, *Gânditori ortodocși moderni, De la Filocalie până în prezent*, trad. de Justin A. Mihoc, Cristian Untea și Lucian Filip, Doxologia, Iași, 2017.
68. LOUTH, Pr. Andrew, *Introducere în teologia ortodoxă*, trad. de Dragoș Mîrșanu, Doxologia, Iași, 2014.
69. LUCAS, Pr. Joseph, *Rugăciunea vameșului*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2016.
70. MACAR, Pr. Ilie, *Sfârșitul omului și al lumii, între adevăr și utopia, Eshatologie și erezie*, Doxologia, Iași, 2014.
71. MANZARIDES, Georgios I., *The Deification of Man. St. Gregory Palamas and the Orthodox Tradition*, Contemporary Greek Theologians, 2, New York, 1984.
72. MATHEWES-GREEN, Frederica, *Rugăciunea lui Iisus, Călăuza inimii către Dumnezeu*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2014.
73. MAXIM, Ierom. AGHIORITUL, *Filosofia ascetică potrivit Sfintei Scripturi și Sfinților Părinți*, Traducere din limba greacă Caroline Raluca Ghețu, Editura Egumenița, 2017.
74. MEYENDORFF, J., *Introduction a l'étude de Gregoire Palamas, Seuil*, Paris, 1959.
75. MOȘOIU, Nicolae, *Taina prezenței lui Dumnezeu în viața umană. Viziunea creatoare a Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae*, Editura paralela 45, Brașov, 2000.
76. NEACȘU, Ierom. Nathanael, *Conștiință dogmatic și viață duhovnicească în gândirea Părintelui Sofronie Saharov*, Doxologia, Iași, 2015.
77. NELLAS, Panayotis, *Omul, animal îndumnezeit*, Editura Deisis, Sibiu, 2002.
78. PAPANICOLAOU, Pr. Theodore, *Viziunea morții în lumina Sfinților Părinți ai Bisericii, Eseu de spiritualitate ortodoxă*, trad. Paula Ilaș, Doxologia, Iași, 2016.
79. PATRONOS, Georgios, *I theosi ton anthropon, Ekdoseis Domos*, Athina, 1995.
80. PATRONOS, Georgios, *Îndumnezeirea omului*, Traducere de Sabin Preda, Editura Bizantină, București, 2012.
81. PETCU, Pr. Liviu, *Hristos, Prietenul nostru în suferință, Florilegiu patristic*, Doxologia, Iași, 2012.
82. PETCU, Pr. Liviu, *Părinții Patericului despre pocăință*, Doxologia, Iași, 2016.
83. PETERS, Greg, *Sfântul Petru Damaschinul, monah bizantin și teolog duhovnicesc*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2014.
84. POP, Rodica, *Sensul căsătoriei la Platon și la Sfinții Părinți, De la soma la împărtășirea prin trup*, Doxologia, Iași, 2012.
85. POPOVICI, Sf. Iustin, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe*, vol. I, Traducere din limba sârbă de Diac. Zarko Markovski, Doxologia, Iași, 2017.

86. PRELIPCEAN, Alexandru, *Spiritualitate creștină și rigoare științifică: Notele de subsol ale Filocaliei românești, Vol. 1: studiu introductiv, indexuri și antologia notelor de subsol (A-L)*, Doxologia, Iași, 2013.
87. RADU, Pr. Dumitru, *Îndreptarea și îndumnezeirea omului în Hristos*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1986.
88. REGNAULT, Lucien, *Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului IV*, trad. diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2004.
89. RUSSEL, Norman, *The Doctrine of Deification in the Greek Patristic Tradition*, Oxford University Press, 2004.
90. RUSSELL, Norman, *Învățătura despre îndumnezeire în Tradiția patristică greacă*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2015.
91. SAHAROV, ARHIM. SOFRONIE, *Corespondența cu Protoiereul Gheorghe Florovski*, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Editura Accent Print, Suceava, 2016.
92. SAHAS, Daniel J., *Sfântul Ioan Damaschinul, Despre islam, „Ereza ismaeliților”*, Traducere din engleză și greacă veche Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2015.
93. SARTORIUS, Bernard, *La doctrine de la deification de l'homme d'apres les Peres grecs en general et Gregoire Palamas en particulier*, these, Geneva, 1965.
94. SEMEN, Petre, *Sensul vieții și al suferinței, Comentariu la Ecclesiast și Iov*, Doxologia, Iași, 2010.
95. SERAFIM†, *Sfinții printre noi: de la Paisie Olaru la Rafail Noica, duhovnici pe care i-am cunoscut*, Doxologia, Iași, 2015.
96. SOFRONIE Arhim., *Cuviosul Siluan Athonitul*, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2009.
97. SOFRONIE, Arhim., *Taina vieții creștine*, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Editura Accent Print, Suceava, 2014.
98. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Chipul evanghelic al lui IISUS HRISTOS*, Editura Centrului mitropolitan Sibiu, 1991.
99. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Isihaștii sau sihaștrii și rugăciunea lui Iisus în tradiția ortodoxiei românești”, în *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Vol. 8, Traducere din grecește, introduceri și note de Pr. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
100. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2002.

101. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2013.
102. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, Editura Anastasia, 1993.
103. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, ³2012.
104. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 1, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, ⁴2010.
105. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 2, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, ⁴2010.
106. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Teologia dogmatică ortodoxă*, vol. 3, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, ⁴2010.
107. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, Antologie, studiu introductiv și note de Sandu Frunză, Cluj-Napoca, 1993.
108. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2006.
109. Teșu, Pr. Ioan C., *Patima desfrânării și lupta împotriva ei, Frumusețile căsătoriei și ale familiei creștine*, Editura „Credința strămoșească”, 2003.
110. TEȘU, Pr. Ioan C., *Raiul rugăciunii, Cuvinte ale Părinților duhovnicești ai Filocaliei, despre cuvioasa lucrare a rugăciunii și un Florilegiu de texte filocalice despre lucrarea cea sfântă a rugăciunii*, Editura „Credința strămoșească”.
111. TEȘU, Pr. Ioan C., *Teologia necazurilor și alte eseuri*, Asociația filantropică medicală creștină Christiana, București, 1998.
112. TEȘU, Pr. Ioan C., *Vise, vedenii, descoperiri. Criterii duhovnicești de discernere*, Editura „Credința strămoșească”.
113. THEOCLIT DIONISIATUL, *O sută de capete despre cunoștință, Tâlcuire la Sfântul Diadoh*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie, Arad, 2008.
114. THEOCLIT, Mon. DIONISIATUL, *O sută de capete despre cunoștință, Tâlcuire la Sfântul Diadoh*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sfântul Nectarie, Arad, 2008.
115. THEOLOGOS, Ierom. SIMONOPETRITUL, *Sfântul Paisie și ucenicii lui în Sfântul Munte și în Mănăstirea Simonopetra*, Traducere din neogreacă și greaca veche Ierom. Nathanael Neacșu, Doxologia, Iași, 2014.

116. TOMOIOAGĂ, Diac. Florin Toader, *Taina Chenozei în Teologia ortodoxă a secolului al XX-lea*, Doxologia, Iași, 2015.
117. TORRANCE, Alexix *Pocăința în antichitatea târzie, asceza la Părinții răsăriteni și organizarea vieții creștine* (cca 400-650 d.Hr.), trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2014.
118. TSELENGHIDIS, Dimitrios, *Har și libertate în tradiția patristică a secolului al XIV-lea, Contribuție la soteriologia Bisericii Ortodoxe*, Traducere din limba neogreacă Pr. Daniel Pupăză, Doxologia, Iași, 2015.
119. TULCAN, Pr. Ioan, *Misterul mântuirii în Hristos și în Biserică*, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2000.
120. TULCAN, Pr. Ioan, *Teologia – știința mântuitoare despre Dumnezeu*, vol. 1, curs de Teologie Dogmatică și Simbolică, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2004.
121. VITIS, Arhim. Evsevios, *Despre rugăciune, Tâlcuire la Sfântul Nil*, Traducere din limba greacă de Ierom. Agapie (Corbu), Editura Sf. Nectarie, Arad, 2009.
122. VLACHOS, †Hierotheos, *Psihoterapia ortodoxă*, traducere Irina Luminița Niculescu, Editura Partos, Timișoara, 2016.
123. WARE, †Kallistos, *Rugăciunea lui Iisus în scrierile Sfântului Grigorie Sinaitul*, trad. de Dragoș Dâscă, Doxologia, Iași, 2014.
124. ZAHAROU, Arhim. Zaharia, „*Adu-ți aminte de dragostea cea dintâi*” (Apocalipsa 2, 4-5), *Cele trei perioade ale vieții duhovnicești în teologia Părintelui Sofronie*, trad. de Monahia Porfirie, Doxologia, Iași, 2015.
125. ZAHAROU, Arhim. Zaharia, *Omul – ținta cercetării dumnezeiești, (Iov 7, 17-20)*, trad. de Monahia Porfirie și Monahia Tecla, Doxologia, Iași, 2016.

III. DICTIONARIES

1. MCGUCKIN, Pr. John Anthony, *Dicționar de teologie patristică*, trad. Dragoș Dâscă și Alin-Bogdan Mihăilescu, Doxologia, Iași, 2014

IV. STUDIES AND ARTICLES

1. ADAM, Alexandru, „Actualitatea tradiției Bisericii în contextual societății contemporane”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9, iulie-septembrie, 2014, pp. 93-101.

2. ADAMOVICI, Nicoleta, „Pocăința în lumina Sfinților Părinți”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6/2005, pp. 30-36.
3. ALBU, Alin, „Raționalitate și iraționalitate în concepția Sfinților Părinți”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/2007, pp. 130-139.
4. ANTONESCU, Cristian, „Funcționalitate filocalică și liturghie practică la Sfântul Ioan Casian”, în *Studii Teologice*, nr. 4/2014, pp. 113-144.
5. ANTONESCU, Cristian, „Sfântul Paisie Velicicovski – teologie patristică și povățuire duhovnicească”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2012, pp. 149-195.
6. APOSTOL, Daniel, „Elemente hristologice în învățătura, desparte Întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, la Sfântul Simeon Noul Teolog”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2012, pp. 273-307.
7. APOSTOLACHE, Arhid. Ioniță, „Cunoașterea lui Dumnezeu și cunoașterea lumii. O mărturisire apofatică a apologeticii ortodoxe”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2016, pp. 164-182.
8. APOSTOLACHE, Diac. Ioniță, „Privire retrospectivă asupra aspectelor hristologice din teologia siriană”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2012, pp. 252-272.
9. BAERT, E., „La Theme de la vision de Dieu chez S. Justin, Clement d’Alexandrie et S. Gregoire de Nysse”, în *Freiburger Zeitschrift fur Philosophie und Theologie*, 12/1965, pp. 439-497.
10. BĂJĂU, Constantin, „Cunoașterea lui Dumnezeu la Sfinții Părinți și scriitori bisericești din primele patru veacuri”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2007, pp. 50-64.
11. BĂJĂU, Pr. Constantin, „Sfântul Grigorie Palama, neîntrecut propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2004, pp. 34-41.
12. BĂLAN, Corneliu-Dragoș, „Omul contemporan între Iisus Hristos și celelalte idealuri”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2010, pp. 136-149.
13. BARNEA, Pr. Cristian-Alexandru, „Ipostaze ale trupului omenesc în scrierile filocalice”, în Pr. Ion VICOVAN, Pr. Paul-Cezar HÂRLĂOANU, Emilian-Iustinian ROMAN (eds.), *Comuniune euharistică și trăire filocalică*, Doxologia, Iași, 2015, pp. 332-352.
14. BILANIUK, P. B., „The Mystery of Theosis or Divinization”, în *The Heritage of the Early Church*, Roma, 1973, pp. 337-359.
15. BÎRZU, Pr. Vasile, „Unirea cu Dumnezeu ca stare mistică realizată prin împletirea virtuților”, în *Revista Teologică*, nr. 4/2018, pp. 131-158.

16. BÎRZU, Protos. Vasile, „Cristalizarea spiritualității ortodoxe în secolele al IV-lea – al V-lea. Emergența operei Sfântului Diadoh”, în *Revista Teologică*, nr. 1, 98/2016, pp. 158-178.
17. BÎRZU, Protos. Vasile, „Mărturii patristice despre viața și opera Sfântului Diadoh al Foticeei”, în *Revista Teologică*, nr. 3, 97/2015, pp. 34-59.
18. BONNER, G., „Augustine’s Conception of Deification”, în *JTS*, 37/1986, pp. 369-386.
19. BROCK, S., „Some Uses of the Term Theoria in the Writings of Isaac of Nineveh”, în *Parole de l’Orient*, 20, Paris, 1995, pp. 407-419.
20. BROCK, Sebastian P., „St Isaac of Nineveh”, în *The Way*, 1981, pp. 68-74.
21. BROCK, Sebastian P., „The Prayer of the Heart in Syriac Tradition”, în *Sobornost/Eastern Churches Review*, 4:2/1982, pp. 131-142.
22. BROCK, Sebastian P., „The Spirituality of the Heart in Syrian Tradition”, în *Harp*, 1:2-3/1988, pp. 93-115.
23. BROCK, Sebastian, „The Development of Syriac Theology Between the Time of Ephrem and the Isaac the Syrian: A Brief Sketch”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2013, pp. 83-87.
24. BUCHIU, Pr. Ștefan, „Argumentația logică a dogmei hristologice în Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin”, în *Teologie și Logică*, Editura Academiei Române, București, 2013, pp. 15-28.
25. BUCHIU, Pr. Ștefan, „Chenoză și îndumnezeire”, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității București*, 2001, pp. 357-371.
26. BUCHIU, Pr. Ștefan, „Învățătura despre ființa lui Dumnezeu și energiile necreate la Sfântul Grigorie Palama”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 3-4, mai-august 1999, pp. 3-9.
27. BUDEANU, Pr. Tudor, „Unitatea de credință după Părinții apostolici”, în *Studia Doctoralia*, anul 3, nr. 3/2018, pp. 439-459.
28. BUGIULESCU, Pr. Marin, „Postul și rugăciunea – stări harice ale comuniunii omului cu Dumnezeu”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2017, pp. 89-103.
29. BURLĂCIOIU, Ciprian, „Teologie și teologii. Reflecții pe marginea unor teologii contextuale”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2006, pp. 121-151.
30. BURLACU, Costel, „Scrierile Sfântului Ioan Casian”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2011, pp. 68-73.
31. CALIST, Patriarhul Constantinopolului, „Viața Sf. Grigorie Sinaitul (trad. de Dragoș Șesan, introducere, note și comparare cu textul grecesc Adrian Marinescu)”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2009, pp. 149-233.

32. CÂNDEA, Ioan Ciprian, „Învățătura despre Sfântul Duh în concepția Sfinților Părinți din secolele al II-lea și al III-lea (I)”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2009, pp. 59-68.
33. CÂNDEA, Ioan Ciprian, „Învățătura despre Sfântul Duh în concepția Sfinților Părinți din secolele al II-lea și al III-lea (II)”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/2009, pp. 60-77.
34. CÂNDEA, Spiridon, „Preoția creștină în concepția și prețuirea Sfinților Părinți ai Răsăritului”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/1992, pp. 26-32.
35. CAREBIA, Adrian, „Sfântul Grigorie Palama în disputele vremii”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2004, pp. 52-59.
36. CAREBIA, Adrian, „Sinteză hristologică a gândirii patristice din primele patru veacuri creștine”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2004, pp. 35-45.
37. CHIRILĂ, Pavel, BĂNDOIU, Andreea, „Interviu cu mari duhovnici și teologi despre moarte. Analiză și studiu comparativ”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8, mai-august 2009, pp. 219-227.
38. CHIȘCARI, Ilie, „Împărăția lui Dumnezeu între aparență și potență. Pilda grăuntelui de muștar și a aluatului (Mt. 13, 31-33; Mc. 4, 30-32; Lc. 13, 18-21)”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2008, pp. 73-129.
39. CIUPE, Arhim. Gherontie, „Reconstrucția sinelui prin Taina Pocăinței”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12 2018, pp. 68-75.
40. COMAN, Ioan Gheorghe, „Hristos și Biserica, taină de mântuire după Sfinții Părinți”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 10-12/1977, pp. 677-691.
41. COMAN, Ioan Gheorghe, „Operele literare ale Sfântului Ioan Casian. Geneză, cuprins, scop”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 10-12/1975, pp. 552-569.
42. COMAN, Ioan Gheorghe, „Sfinții Părinți ca îndrumători ai duhovniciei”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 4-6/1966, pp. 191-200.
43. COMAN, Pr. Constantin, „Teologia ortodoxă românească în epoca post-Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2005, pp. 158-168.
44. CORESCIUC, Pr. Roger, „Cateheză sau cunoaștere: premise ale teologiei Sfântului Grigorie Palama pentru o înțelegere autentică a catehezei cu valențe isihaste”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai august 2015, pp. 189-202.
45. CORESCIUC, Pr. Roger, „Cateheză și isihasm: paradigme misionare propuse de teologia Sfântului Grigorie Palama”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2015, pp. 55-69.

46. CORESCIUC, Pr. Roger, „Omilii ale Sfântului Grigorie Palama rostite înainte de hirotona în episcop și de instalarea în Tesalonic”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2012, pp. 60-72.
47. CORESCIUC, Pr. Roger, „Omilii rostite de Sfântului Grigorie Palama în timpul păstoriei”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2012, pp. 53-75.
48. CORESCIUC, Pr. Roger, „Pacea, patima și virtutea: conceptre de bază în teologia Sfântului Grigorie Palama și elemente pentru o filosofie catehetică”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2016, pp. 50-64.
49. COSMA, Pr. Sorin, „Iubirea ca temei ale vieții spirituale și misiunii creștine”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6, aprilie-iunie 2014. pp. 26-49.
50. COSTACHE, Diac. Doru, „Communio, părintele Dumitru Stăniloae și rațiunea ecclesial-colocvială a existenței”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2001, pp. 62-81.
51. COSTACHE, Pr. Doru, „Experiența Duhului Sfânt în viziunea sfinților Vasile cel Mare și Grigorie Palamas”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-6/2001, pp. 25-35.
52. CRICOVEAN, Mircea, „Sfânta Taină a Căsătoriei și virtutea fecioriei în așezămintele Sfinților Părinți”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2011, pp. 55-67.
53. CRISTESCU, Vasile, „Aspecte dogmatice ale hristologiei Sfântului Marcu Ascetul – comentariu teologic”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2009, pp. 22-53.
54. CRISTESCU, Vasile, „O interpretare modernă a voinței umane a Fiului lui Dumnezeu întrupat la Sfântul Maxim Mărturisitorul și Părinții anteriori”, în *Teologie și Viață*, nr. 7-12, iulie-decembrie, 2004, pp. 88-106.
55. CRISTESCU, Vasile, „Probleme dogmatice în hristologia lui Evagrie Ponticul”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2010, pp. 23-38.
56. CRISTESCU, Vasile, „Rugăciunea către Iisus și Rugăciunea lui Iisus. Implicații dogmatice și spirituale”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12, octombrie-decembrie 2012, pp. 120-133.
57. CUȚARU, Arhid. Caius, „Viața Sfântului Ioan Damaschin în contextul răspândirii islamului în Orientul Mijlociu”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6 2015, pp. 43-58.
58. DANIEL†, „Teologia – știința mântuirii și a vieții veșnice în gândirea Părintelui Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2013, pp. 51-68.
59. DINU, Adrian Lucian, „La gloire de Dieu: l’homme vivant. Un approche sur la vie spirituelle,,”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2008, pp. 55-84.
60. DINU, Pr. Adrian, „Înveșmântarea și goliciunea duhovnicească a omului. O viziune ortodoxă despre omul teofor”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2009, pp. 61-83.

61. DOWNIE, Pr. John Lincoln, „Unificarea lăuntrică isihastă ca expresie a relației dintre Tatăl și Fiul din Evanghelia după Ioan, descrisă în Literatura Niptică”, în *Revista Teologică*, nr. 4/2018, pp. 32-52.
62. EVAGRIE PONTICUL, „Către monahi (I)”, trad. Carmen Baban, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/2002, pp. 128-139.
63. EVAGRIE PONTICUL, „Către monahi (II)”, trad. Carmen Baban, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6/2010, pp. 92-106.
64. EVAGRIE PONTICUL, „Tratat despre contemplație sau Gnosticul”, trad. Ion Pătrulescu, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/1999, pp. 154-161.
65. EVAGRIE PONTICUL, „Tratat despre virtuți sau Sihastrul”, trad. Ion Pătrulescu, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/1999, pp. 136-154.
66. FLOROVSKY, Georges, „Gregoire Palamas et la patristique” în *Istina*, 8/1961-1962, pp. 115-125.
67. GARRIGUES, Juan-Miguel, „L’energie divine et la grace chez Maxime le Confesseur”, în *Istina*, nr. 3/1974, pp. 272-296.
68. GEORGESCU, Stelian Laurențiu, „Celebrarea Euharistică în viziunea Sfântului Maxim Mărturisorul”, în *Studia Doctoralia*, anul 1, nr. 1/1016, pp. 98-122.
69. GEORGESCU, Stelian, „Ontologia misterului eclezial în viziunea Sfântului Maxim Mărturisorul”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6/2011, pp. 33-41.
70. GOETMANN, Pr. Alphonse și Rachel, „Practica rugăciunii lui Iisus”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2006, pp. 57-73.
71. HALLEUX, A., „Palamisme et Scolastique”, în *Revue Theologique de Louvain*, tom. III, 1973 pp. 409-442.
72. HALLEUX, A., „Palamisme et Tradition”, în *Irenikon*, 1975, nr. 4, pp. 479-494.
73. HĂRLĂOANU, Pr. Paul-Cezar, „De la Logos la Cuvânt în viața Bisericii”, în Pr. Ilie MELNICIUC-PUICĂ, Diac. Cătălin Vatamanu, Pr. Paul-Cezar Hărlăoanu (eds.), *Vorbirea și tăcerea în Revelație*, Doxologia, Iași, 2014, pp. 192-200.
74. HARPA, Arhim. Ioan, „Ținuta monahală – aducătoare-aminte de moarte și de judecata lui Dumnezeu”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2015, pp. 72-76.
75. HERBAN, Pr. Laurențiu Mihai, „Urmarea părintelui duhovnicesc – calea experienței Tainei Crucii și Învierii Domnului. Câteva reflecții asupra gândirii Sfântului Simeon Noul Teolog”, în *Revista Teologică*, nr. 2/2018, pp. 149-163.
76. HOLBEA, Arhid. Gheorghe, „Teologia revelației în opera părintelui Dumitru Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2001, pp. 125-136.

77. HOUDRET, Jean Philippe, „Palamas et le Cappadociens”, în *Istina*, 3/1974, pp. 20-35.
78. IATAN, Cristinel, „Elemente de gnoseologie biblică vechi-testamentară”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2015, pp. 13-80.
79. ICĂ, Arhid Ioan I. jr., „Despre asceză – un surprinzător tratat în Bizanțul Comnenilor”, în *Revista Teologică*, nr. 1/2016, pp. 247-260.
80. ICĂ, Arhid. Ioan I. jr., Părintele Dumitru Stăniloae – „clasic” al teologiei secolului XX, în *Părintele Dumitru Stăniloae în conștiința contemporanilor. Mărturii, evocări, amintiri*, Editura Trinitas, Iași, 2003, pp. 231-238.
81. ICĂ, Arhid. Ioan I. jr., Părintele Dumitru Stăniloae – clasic al teologiei secolului XX și misiunea teologiei în Biserică și societate”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2005, pp. 160-180.
82. IELCIU, Pr. Ioan Mircea, „Aspecte doctrinare la Evagrie Ponticul”, în *Revista Teologică*, nr. 1, 99/2017, pp. 5-17.
83. IOJA, Cristinel, „Vederea lui Dumnezeu ca premise a îndumnezeirii omului în viziunea Sfântului Grigorie Palama”, în *Teologie și viață isihastă în opera Sfântului Grigorie Palama. Simpozion național: Mănăstirea Tismana-Gorj, 2009*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 2010, pp. 81-104.
84. IOJA, Pr. Cristinel, „Îndumnezeirea – chemare și sens al vieții omului”, în *Teologia*, Nr. 1/2001, pp. 116-127.
85. IOJA, Pr. Cristinel, „Omul – ființă cunoscătoare”, în *Teologia*, Nr. 2/2003, pp. 58-71.
86. IOJA, Pr. Cristinel, „Omul între cunoașterea teonomă și cunoașterea autonomă”, în *Teologia*, Nr. 3/2000, pp. 84-97.
87. IOJA, Pr. Cristinel, „Rațiune și mistică – antagonism sau complementaritate?”, în volumul simpozionului internațional *Omul de cultură în fața secularizării*, Editura Arhiepiscopiei Alba-Iuliei, 2005, pp. 725-746.
88. IOJA, Pr. Cristinel, „Revelație și sfințenie. Unitatea Revelației în Iisus Hristos și în Viețile Sfinților”, în vol. *Revelație, Dogmă și Spiritualitate în perspectiva misiunii Bisericii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011, pp. 259-292.
89. IOJA, Pr. Cristinel, „Sinergie și desăvârșire în Taina Botezului după Sfântul Marcu Ascetul – implicații teologice-existențiale în contemporaneitate”, în vol. *Teologie și educație la Dunărea de Jos*, Galați, 2011, pp. 20-34.
90. IOJA, Pr. Cristinel, „The Problem of the Reception of Church Dogmas in the Contemporary World”, în Ioan Tulcan, Peter Bouteneff, Michael Stavrou (eds.), *Dogma and Terminology in the Orthodox Tradition today, 4 International Symposium of*

- Orthodox Dogmatic Theology, Sofia, 2013*, Reditura Astra Museum, Sibiu, 2015, pp. 173-186.
91. IRINEU SLĂTINEANUL†, „Omul și dimensiunea lui duhovnicească în gândirea și experiența mistică a Sfântului antonie cel Mare”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2004, pp. 17-26.
  92. IRINEU SLĂTINEANUL†, „Prezența Sfântului Duh în viața și opera Sf. Antonie cel Mare”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8/2004, pp. 9-14.
  93. IRINEU SLĂTINEANUL†, „Relația dintre credință și cunoaștere în taina vederii lui Dumnezeu”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2002, pp. 11-18.
  94. IRINEU SLĂTINEANUL†, „Sensul apofatic și raționalitatea mai presus de rațiune a dogmelor Bisericii ortodoxe”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2005, pp. 19-29.
  95. ISTRATI, Ioan Valentin, „Olivier Clement, Transfigurarea din adâncuri”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-6, ianuarie-iunie 2004, pp. 48-50.
  96. JUGIE, Martin, „La vie de saint Jean Damascene”, în *Echos d'Orient*, tome 23, 134/1924, pp. 137-138.
  97. KARASARIDIS, Pr. Konstantinos, „Filocalia și Sfânta Liturghie”, în Pr. Ion VICOVAN, Pr. Paul-Cezar HÂRLĂOANU, Emilian-Iustinian ROMAN (eds.), *Comuniune euharistică și trăire filocalică*, Doxologia, Iași, 2015, pp. 145-161.
  98. KHALIFE-HACHEM, E., „L'ame et les passions des hommes d'après un texte d'Isaac de Ninive”, în *Parole de l'Orient*, 12/1984-1985, pp. 201-218.
  99. KORNARAKIS, I., „Criza de identitate după Sf. Ioan Sinaitul (Scărarul)”, trad. Ion Chivu, în *Altarul Banatului*, nr. 1-2/1990, pp. 29-45.
  100. LARCHET, Jean-Claude, „Actualitatea teologiei Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2010, pp. 5-17.
  101. LICHER, D. A., „Tears and Contemplation in Isaac of Nineveh”, în *Diakonia* 11, Bronx, New York, 1976, pp. 239-258.
  102. LOSSKY, Vladimir, „La Tradition et les Traditions”, în *A l'image et a la ressemblance de Dieu*, Paris 1967, pp. 139-166.
  103. LOT-BORODINE, M., „La Doctrine de la Deification dans l'Eglise Grecque jusqu'au XI siecle”, în *Revue de la Histoire des Religions*, 105/1932, pp. 5-43.
  104. LOT-BORODINE, M., „La Doctrine de la Deification dans l'Eglise Grecque jusqu'au XI siecle”, în *Revue de la Histoire des Religions*, 106/1932, pp. 525-574.
  105. LOT-BORODINE, M., „La Doctrine de la Deification dans l'Eglise Grecque jusqu'au XI siecle”, în *Revue de la Histoire des Religions*, 107/1933, pp. 8-55.

106. LOUTH, Pr. A., „Autoritatea Sfinților Părinți în diaspora occidentală în secolul al XX-lea”, traducere de asist. Monica Oancă, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă „Patriarhul Iustinian”*, Universitatea București, III (2003), pp. 89-95.
107. MADA, Arhim. Teofan, „Caracterul experiabil al teologiei patristice”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6, aprilie-iunie 2014, pp. 109-123.
108. MADA, Arhim. Teofan, „Factorii educației ortodoxe în pedagogia patristică”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3, ianuarie-martie 2016, pp. 58-71.
109. MADA, Teofan, „Structură și spiritualitate la Sfântul Ioan Scărarul”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/2005, pp. 55-74.
110. MĂNESCU, Pr. Constantin, „Învățătura lui Diadoh al Foticeii și contribuția lui la adâncirea câtorva problem teologice”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2006, pp. 113-138.
111. MANTZARIDES, G., „Tradition and Renewal in the Theology of St. Gregory Palamas”, în *Eastern Churches Quaterly*, IX/1977, nr. 1-2, pp. 1-18.
112. MARINCO, Pr. Marcov, „Trei lucrări canonice de referință pentru viața monahală”, în *Studia Doctoralia*, anul 1, nr. 1/2016, pp. 148-164.
113. MARINESCU, Adrian, „Criteriile și fundamentele patristice ale Teologiei, elemente structural ale Teologiei ortodoxe dintotdeauna și premise ale rezolvării problematicei teologice de astăzi. Studiu de caz: Gândirea (perspectiva teologică), metoda, contribuția teologico-liturgică și receptarea Părinților la Păr. D. Stăniloae (I)”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2013, pp. 263-298.
114. MARINESCU, Adrian, „Criteriile și fundamentele patristice ale teologiei, elemente structural ale teologiei ortodoxe dintotdeauna și premise ale rezolvării problematicei teologice de astăzi (II)”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2013, pp. 5-54.
115. MARINESCU, Adrian, „Părintele bisericesc sau Sfântul Părinte, martor și organ al lucrării Sfântului Duh în Biserică și în membrii acesteia. Noțiunea de *Părinte bisericesc* în tradiția patristică, originea și semnificația ei teologică. Scriitorul creștere a Bisericii vs. scriitorul creștin (partea I)”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2009, pp. 31-102.
116. MATEI, Zaharia, „Dimensiunea teologică și duhovnicească a cântării liturgice (bizantine) în Biserica Ortodoxă”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2008, pp. 85-116.
117. MAZILESCU, Pr. Grigore, „Dimensiunea pnevmatologică a ființei umane, în lumina Vechiului și Noului Testament”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2002, pp. 37-43.
118. MCGUCKIN, John, „A Neglected Masterpiece of the Christian Mystical Tradition: *The Hymns of Divine Eros* by Symeon the New Theologian 9949-1022)”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2007, pp. 9-35.

119. MERTICARIU, Arhim. Varlaam, „Dimensiunea vindecătoare a monahismului”, în *Teologie și Viață*, nr. 7-12, iulie-decembrie 2004, pp. 129-135.
120. MIHOC, Pr. Ioan, „Lectio divina în viața ascetică. Exemplificări din scrierile Sfântului Isaac Sirul”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3, ianuarie-martie 2016, pp. 72-84.
121. MIQUEL, P., „Gregoire Palamas, Docteur de l’experience”, în *Irenikon*, 37/1964, pp. 227-237.
122. MIRON, Arhim. Vasile, „Treptele rugăciunii”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2005, pp. 49-62.
123. MÎRȘANU, Dragoș, „Notă asupra traducerii patristice în cultura română de azi. Răspuns unei critici insuficient contextualizate”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2008, pp. 223-230.
124. Mladin, Nicolae, „Atitudini. Despre Filocalie”, în *Revista Teologică*, an XXXVI (1946), nr. 7-8, pp. 388-396.
125. MOISE, Elena Solunca, „Viața ca o rugăciune”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2013, pp. 41-46.
126. MOLDOVAN, Sebastian, „Imperativul (normă, poruncă, ordine, rânduială, disciplină, autoritate). O perspectivă onto-teologică”, în *Revista Teologică*, nr. 2/2015, pp. 123-131.
127. MOȘOIU, Pr. Nicolae, „Dumnezeu ne-a făcut pentru a-L cunoaște – scurtă introducere la theognosia în gândirea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 4/2006, pp. 56-92.
128. MUNTEAN, Pr. Vasile, „Amintiri despre părintele Dumitru Stăniloae”, în *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Teologie*, Nr. 19, 2013, pp. 175-182.
129. MURARU, Adrian, „Câteva considerații privitoare la traducerea textelor patristice în limba română – răspuns domnului Sabin Preda”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2008, pp. 231-276.
130. NECHITA, Pr. Vasile, „Centralitatea lui Hristos oglindită în Sfânta Scriptură și actualitatea ei pentru misiunea Bisericii azi”, în Pr. Mihai VIZITIU (ed.), *Sfânta Scriptură și Sfânta Liturghie izvoare ale vieții veșnice*, Trinitas, Iași, 2008, pp. 135-150.
131. NICOLĂESCU, †Nicodim, „Mândria în scrierile Sfinților Părinți (I)”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8, mai-august 2014, pp. 34-45.
132. NICOLĂESCU, †Nicodim, „Slava deșartă în scrierile Sfinților Părinți (I)”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2014, pp. 75-87.
133. NICOLĂESCU, †Nicodim, „Smerenia și smerita cugetare în scrierile Sfinților Părinți (I)”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2015, pp. 64-79.

134. NICULCEA, Pr. Adrian, „Învățătura ortodoxă despre sfârșitul timpurilor”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2002, pp. 241-270.
135. NICULCEA, Pr. Adrian, „Relația treimică de strălucire a Duhului din Fiul și consecințele ei eclesiologice”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2003, pp. 13-35.
136. NUICĂ, Valentin-Ștefan, „Cunoașterea și viața virtuoasă în Răspunsurile către Talasie”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2017, pp. 132-152.
137. OCOLEANU, Pr. Picu, „Redescoperirea vieții monahale ca modus vivendi autentic creștin în cadrul pietismului german”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8, mai-august 2008, pp. 129-144.
138. PAPADOPOULOS, Stylianos G., „Sfântul Duh continuă lucrarea lui Hristos și o descoperă. Nu (putem vorbi de o) cunoaștere a firii dumnezeiești (de către om)”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2007, pp. 173-198.
139. PAPADOPOULOS, Stylianos, „Sfinții Părinți, creștere a Bisericii și Duhului Sfânt (I)”, trad. Ilie Frăcea, în *Mitropolia Banatului*, nr. 1-3/1981, pp. 18-40.
140. PAPADOPOULOS, Stylianos, „Sfinții Părinți, creștere a Bisericii și Duhului Sfânt (II)”, trad. Ilie Frăcea, în *Mitropolia Banatului*, nr. 4-6/1981, pp. 246-276.
141. PĂUNOIU, Pr. Georgian, „Scrierile Sfântului Isaac Sirul și circulația lor în lumea creștină”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2010, pp. 31-62.
142. PELIKAN, Jaroslav, „The place of Maximus the Confessor in the History of Christian Thought”, în Felix HEINZER, Christoph SCHONBORN (eds.), *Maximus Confessor. Actes du Symposium sur Maxime le Confessor*, Fribourg-en-Suisse: Editions Universitaires, 1982, pp. 387-402.
143. PENO, Zdravko, „GMO (Genetically Modified Organism) and the Christian Ethos in the Light of Saint Maximus the Confessor’s Cosmology”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2014, pp. 13-29.
144. PETCU, Liviu, „Maica Domnului în Filocalie”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-6, ianuarie-iunie 2004, pp. 168-180.
145. PETCU, Pr. Liviu, „Suferința și creșterea spirituală” în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2012, pp. 179-192.
146. PETRARU, Pr. Gheorghe, „Hristos – Rațiunea Supremă și temeiul raționalității lumii”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2009, pp. 5-21.
147. PETRARU, Pr. Gheorghe, „Teognosie în scrierile filocalice”, în Pr. Ion VICOVAN, Pr. Paul-Cezar HÂRLĂOANU, Emilian-Iustinian ROMAN (eds.), *Comuniune euharistică și trăire filocalică*, Doxologia, Iași, 2015, pp. 380-396.

148. PIRET, PIERRE, „Christologie et theologie trinitaire chez Maxime le Confessor d’après sa formule des natures desquelle, en lesquelle est la Christ” în Felix HEINZER, Christoph SCHONBORN (eds.), *Maximus Confessor. Actes du Symposium sur Maxime le Confessor*, Fribourg-en-Suisse: Editions Universitaires, 1982, pp. 212-226.
149. POPA, †Irineu, „Cunoașterea Tainei Înomenirii Fiului lui Dumnezeu în experiența Duhului la Sfântul Maxim Mărturisitorul (I)”, în *Revista Teologică*, nr. 1, 98/2016, pp. 5-55.
150. POPA, †Irineu, „Cunoașterea Tainei Înomenirii Fiului lui Dumnezeu în experiența Duhului la Sfântul Maxim Mărturisitorul (II)”, în *Revista Teologică*, nr. 2, 98/2016, pp. 160-208.
151. POPA, †Irineu, „Experiența monahală ca expresie a vieții consacrate comuniunii desăvârșite cu Hristos în Duhul Sfânt”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8, mai-august 2008, pp. 33-50.
152. POPA, †Irineu, „Gândirea hristologică a Sfântului Ioan Damaschin și a Sfântului Teodor Studitul”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2010, pp. 7-39.
153. POPA, †Irineu, „Hristologia Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 5-8, mai-august 2010, pp. 7-37.
154. POPA, †Irineu, „Logos, raționalitate și înaintare mistică în teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2002, pp. 7-19.
155. POPA, †Irineu, „Logosul înomenit – centul vieții lumii și al istoriei în care omul și cosmosul își au finalitatea”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2014, pp. 7-27.
156. PORTARU, Marius, „Contribuția pr. Dumitru Stăniloae (1903-1993) în domeniul traducerilor patristice românești. Problema cronologiei traducerilor, principiile traductologice și receptarea critică”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2008, pp. 103-142.
157. PORTARU, Marius, „Natura textului patristic, regula fidei, a traductologiei patristice”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2009, pp. 131-175.
158. PORTARU, Marius, „Sf. Maxim Mărturisitorul, Zece capete despre virtute și păcat. Problema autenticității”, în *Studii Teologice*, nr. 3/2007, pp. 135-152.
159. PORTILLO, Rocio Daga, „The Arabic Life of St. John of Damascus”, în *Parole de l’Orient*, 21/1996, pp. 157-188.
160. PREDĂ, Constantin, „Câteva considerații pe marginea credinței biblice”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2003, pp. 70-74.
161. PREDĂ, Constantin, „Credința și viața Bisericii primare. O analiză a Faptelor Apostolilor”, teză de doctorat, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2002, pp. 3-240.

162. PEDA, Constantin, „Păcatul lui Cain și originea biblică a isihasmului”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12/2002, pp. 34-44.
163. PUNGUȚĂ, Ierom. Vichentie, „Cunoașterea lui Dumnezeu și rugăciunea la Sfântul Grigorie Palama”, în *Revista Teologică*, 5/1991, pp. 13-25.
164. RADA, Sorin, „Încorporarea omului în Hristos prin Jertfa Euharistică”, în *Studia Doctoralia*, anul 2, nr. 2/2017, pp. 144-165.
165. RĂDĂȘANU, Arhim. Hrisostom, „San Massimo il Confessore. L’uso di una analogia per avvicinarsi a Dio”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2012, pp. 39-51.
166. RĂDUCĂ, Pr. Vasile, „Credința deistă și cea mântuitoare”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2001, pp. 16-23.
167. REID, Duncan, „Energies of the Spirit: trinitarian models in Eastern Orthodox and Western Theology”, în *American Academy of Religion*, Academy Series, 96, Scholars Press, Atlanta, 1997, pp. 88-91.
168. RIGO, Antonio, „Callisto Angelicude Catafugiota Meleniceota e l’esicasmu bizantino del XIV secolo: una nota prosopografica” în A. MAINARDI (ed.), *Nil Sorskij e l’esicasmu. Atti del II Convegno internazionale di spiritualita russa*, Bose, 1995, pp. 251-268.
169. ROMAN, Pr. Gabriel, „Suferința umană – timp al înțelegerii compasiunii divine”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2012, pp. 243-261.
170. ROMANIDES, John, „Notes on the Palamite Controversy and Related Topics (I)”, în *The Greek Orthodox Theological Review*, anii 1960-1961, vol. VI, nr. 2, pp. 186-205.
171. ROMANIDES, John, „Notes on the Palamite Controversy and Related Topics (II)”, în *The Greek Orthodox Theological Review*, anii 1963-1964, vol. IX, nr. 2, pp. 225-270.
172. ROMÂNUL, Arhid. Vicențiu, „Biografiile Sfântului Maxim Mărturisitorul și contextul istoric al epocii sale”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3, ianuarie-martie 2017, pp. 70-100.
173. ROMÂNUL, Arhid. Vicențiu, „Filosofia practică sau praxix în spiritualitatea Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *Studia Doctoralia*, anul 1, nr. 1/ 2016, pp. 222-257.
174. SĂFTOIU, Alexandra, „Puterea unificatoare a minții în Teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul și ideologia scientist manifestată în neuroștiințe (reper)”, în *Studia Doctoralia*, anul 3, nr. 3/2018, pp. 480-496.
175. ȘANDOR, Arhim. Siluan, „Gastrimarghia: cauze, manifestări, abordare terapeutică”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2017, pp. 176-203.
176. SANDU, Nicușor, „Elemente pentru o antropologie duhovnicească în gândirea Sf. Simeon Noul Teolog”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2008, pp. 133-158.

177. SANDU, Pr. Ștefan, „Cercetarea teologică în domeniul istoriei dogmelor”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2001, pp. 48-61.
178. SAUCIUC, Arhim. Benedict, „Paisianismul la Mănăstirea Neamț”, în Pr. Ion VICOVAN, Pr. Paul-Cezar HÂRLĂOANU, Emilian-Iustinia ROMAN (eds.), *Comuniune euharistică și trăire filocalică*, Doxologia, Iași, 2015, pp. 397-410.
179. SCÂNTEIE, Pr. Ionel, „Botezul – început și temei al vieții duhovnicești”, în *Studia Doctoralia*, anul 2, nr. 2/2017, pp. 166-189.
180. SCÂNTEIE, Pr. Radu, „Dar firesc și dar duhovnicesc. Distincții la Sfântul Grigorie Palama”, în *Studia Doctoralia*, anul 2, nr. 2/2017, pp. 190-209.
181. SCÂNTEIE, Pr. Radu, „Unitatea minte-inimă-trup la Sfântul Grigorie palama”, în *Studia Doctoralia*, anul 3, nr. 3/2018, pp. 417-438.
182. SCORȚEA, Bogdan, „Despre vederea lui Dumnezeu în lumină”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2006, pp. 100-120.
183. SCRIMA, Andre, „Renașterea filocalică în ortodoxia românească”, traducere de Miruna Tătaru-Cazaban, în: Lucian TURCESCU, *Dumitru Stăniloae: Tradition and Modernity, The Center for Romanian Studies*, Iași-Oxford-Palm Beach-Portland, 2002, pp. 51-76.
184. SEMEN, Petre, „Valoarea spirituală a postului după Biblie”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2008, pp. 27-38.
185. SEMEN, Pr. Petre, „Traducerea Bibliei între responsabilitate și misiune”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2006, pp. 7-24.
186. Sf. IOAN DAMASCHIN, „Cuvânt de laudă la preacinstita Adormire a Maicii Domnului”, trad. Siluan Mănuilă, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2005, pp. 85-89.
187. Sf. IOAN DAMASCHIN, „Două omilii la Buna Vestire”, trad. Cornel Toma și Remus Feraru, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/1998, pp. 94-105;
188. Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, „Comentariu la Psalmul 59”, trad. Marcel Hancheș, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2003, pp. 93-103.
189. SIMA, Pr. Gheorghe, „Om trupesc și om duhovnicesc”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2001, pp. 144-160.
190. SINKEWICZ, R. E., „Christian Theology and the renewel of philosophical and scientific studies in the early fourteenth century: The Capita 150 of Gregory Palamas”, în *Medieval Studies*, 48/1986, pp. 335-351.
191. SORESCU, Gabriel, „Maica Domnului la Sfinții Părinți”, în *Altarul Banatului*, nr. 7-9/2005, pp. 81-90.

192. STAN, Nicolae Răzvan, „Sfântul Simeon Noul Teolog, apogeul vieții duhovnicești autentice”, în *Altarul Banatului*, nr. 4-6/2005, pp. 53-67.
193. STAN, Pr. Nicolae Răzvan, „Relația dintre doctrină și spiritualitate în gândirea Părintelui Stăniloae”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4/2010, pp. 106-127.
194. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Comunitate prin iubire”, în *Ortodoxia*, nr. 1/1963, pp. 52-70.
195. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii (I)”, în *Revista Teologică*, nr. 3-4/1944, pp. 162-181.
196. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Cosmosul și sufletul, chipuri ale Bisericii (II)”, în *Revista Teologică*, nr. 7-8/1944, pp. 335-356.
197. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Cuvântul creator și mântuitor și veșnic mântuitor,, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1/1991, pp. 7-19.
198. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Dumnezeu este iubire”, în *Ortodoxia*, nr. 3/1971, pp. 366-402.
199. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Dumnezeu este lumina”, în *Ortodoxia*, nr. 1/1974, pp. 70-96.
200. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Învățătura ortodoxă despre mântuire și concluziile ce rezultă din ea pentru slujirea creștină în lume”, în *Ortodoxia*, nr. 2/1972, pp. 195-212.
201. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Legătura personală cu Hristos în lumina infinității dumnezeiești, după Sfântul Simeon Noul Teolog”, în *Studii de Teologie dogmatică ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991, pp. 307-317.
202. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Mărturisirea păcatelor și pocăința în trecutul Bisericii”, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 3-4/1955, pp. 218-250.
203. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Natură și har în teologia Bizantină”, în *Ortodoxia*, nr. 3/1974, pp. 392-439.
204. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Noțiunea dogmei”, în *Studii Teologice*, nr. 9-10/1964, pp. 533-571.
205. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Semnificația luminii dumnezeiești”, în *Ortodoxia*, nr. 3-4/1976, pp. 433-446.
206. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Sfânta Scriptură și tradiția apostolică în mărturisirea Bisericii”, în *Ortodoxia*, nr. 2/1980, pp. 204-220.
207. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Sfânta Treime – creatoarea, mântuitoarea și ținta veșnică a tuturor credincioșilor”, în *Ortodoxia*, nr. 2/1986, pp. 14-42.
208. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, „Sfințenia în Ortodoxie”, în *Ortodoxia*, nr. 1/1980, pp. 33-43.

209. STĂNILOAE, Pr. Dumitru, CARAZA, Diac. Ioan, „Credință și iubire în dobândirea mântuirii”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2013, pp. 49-64.
210. STOENESCU, Nacu (Daniil), „Influența operei Sfântului Simeon Noul Teolog asupra vieții monastic românești”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 1/1988, pp. 43-50.
211. STOENESCU, Nacu (Daniil), „Învățătura despre Sfânta Treime în imnurile Sfântului Simeon Noul Teolog”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 5-6/1985, pp. 323-334.
212. STOENESCU, Nacu (Daniil), „Învățătura Sfântului Maxim Mărturisitorul despre rațiunile divine”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 7-8/1985, pp. 418-430.
213. STOENESCU, Nacu (Daniil), „Viața monahală în istoriografia patristică”, în *Altarul Banatului*, nr. 3-4/1990, pp. 27-38.
214. STOENESCU, Ioan-Alexandru, „Dumnezeu și timpul în gândirea Sfântului Maxim Mărturisitorul”, în *Studia Doctoralia*, anul 1, nr. 1/2016, pp. 298-321.
215. STREZA, Ciprian, „Boala și suferința în tradiția liturgică a Bisericii”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2012, pp. 47-66.
216. STREZA, Pr. Dan, „Maica Domnului – prototipul vieții isihaste – viziunea de excepție a Sf. Grigorie Palama”, în *Revista Teologică*, nr. 2, 99/2017, pp. 116-130.
217. TACHE, Pr. Sterea, „Creația și timpul în gândirea Sfinților Părinți”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2003, pp. 3-12.
218. TACHE, Pr. Sterea, „Raționalitatea creației și responsabilitatea omului în gândirea Sfinților Părinți”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2002, pp. 7-15.
219. TACHE, Pr. Sterea, „Sfânta Treime și creația în gândirea Părinților Bisericii”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2003, pp. 50-59.
220. TĂNASE, Pr. Nichifor, „Estetica apofatismului. Hristofaniile și strălucirea enipostatică a Luminii dumnezeiești în fețele luminoase ale asceților”, în *Studii Teologice*, nr. 1/2016, pp. 83-122.
221. TĂNASE, Pr. Nichifor, „Teologia palamită, o cheie hermeneutică”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie, 2011, pp. 45-75.
222. TANG, Drd. Marcel, „Elemente esențiale ale conceptului de pocăință în scrierile avvei Isaac Sirul”, în Pr. Gheorghe PETRARU, Pr. Liviu PETCU (eds.), *Dimensiunea penitențială și euharistică a vieții creștine*, Doxologia, Iași, 2014, pp. 529-535.
223. TANG, Marcel, „Duhul Sfânt în viziunea eclesiologică ortodoxă”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3, ianuarie-martie 2014, pp. 81-84.
224. TANG, Marcel, „Istoria și Teologia Bisericii Răsăritului din Persia până la Sfântul Isaac Sirul”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2011, pp. 39-56.

225. TEȘU, Ioan C., „Contribuții ascetic-mistice creștine la Evagrie Ponticul (I)”, în *Altarul Banatului*, nr. 10-12/2011, pp. 38-54.
226. TEȘU, Pr. Ioan C., „Contribuții ascetic-mistice creștine: Sfântul Ioan Casian (I)”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2012, pp. 101-118.
227. TEȘU, Pr. Ioan C., „Contribuții ascetic-mistice creștine: Sfântul Ioan Casian (II)”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2012, pp. 112-130.
228. TEȘU, Pr. Ioan C., „Contribuții ascetic-mistice creștine: Sfântul Ioan Casian (III)”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2012, pp. 90-113.
229. TEȘU, Pr. Ioan C., „Metafizica suferinței”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2012, pp. 25-45;
230. TEȘU, Pr. Ioan C., „O lecție de pedagogie divină: retragerea harului”, în *Studii Teologice*, nr. 4/2006, pp. 40-55.
231. TEȘU, Pr. Ioan C., „Receptarea operei părintelui profesor Dumitru Stăniloae în viața și spiritualitatea monahală (I)”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2013, pp. 39-65.
232. TEȘU, Pr. Ioan C., „Receptarea operei părintelui profesor Dumitru Stăniloae în viața și spiritualitatea monahală (II)”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2013, pp. 5-21.
233. TEȘU, Pr. Ioan C., „Rugăciunea în învățătura duhovnicească a lui Evagrie Monahul”, în *Teologie și Viață*, nr. 7-12, iulie-decembrie 2004, pp. 53-70.
234. TEȘU, Pr. Ioan C., „Taina morții în spiritualitatea ortodoxă”, în *Teologie și Viață*, nr. 5-8, mai-august 2010, pp. 5-32.
235. TEȘU, Pr. Ioan C., „Teologia ca exercițiu ascetic și experiență mistică. Aprofundări ale Părintelui Dumitru Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2013, pp. 99-114.
236. TEȘU, Pr. Ioan C., „Teologia Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, o teologie a iubirii și dăruirii, a rugăciunii și desăvârșirii”, în *Teologie și Viață*, nr. 7-12, iulie-decembrie 2003, pp. 37-45.
237. TEȘU, Pr. Ioan C., „Visul, între teologie și eshatologie, între credință și știință”, în *Studii Teologice*, nr. 1-2/2004, pp. 181-200.
238. TEȘU, Pr. Ioan, „Taina teologiei în gândirea părintelui profesor Dumitru Stăniloae”, în *Studii Teologice*, nr. 3-4/2003, pp. 10-17.
239. TSELENGIDIS, Dimitrie, „Caracterul libertății omului după Sfântul Grigorie Palama”, în *Altarul Banatului*, nr. 1-3/2004, pp. 7-14.
240. TSIRPANLIS, C. N., „Praxis and Theoria: The Heart, Love and Light Mysticism in Saint Isaac the Ryrian”, în *The Patristic and Byzantine Review*, 6/1987, pp. 93-120.

241. TUDORIE, Ionuț-Alexandru, „Sf. Ioan Casian și pelerinajul său la Betleem (382-385)”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2007, pp. 69-85.
242. TULCAN, Pr. Ioan, „Eshatologia creștină și viața după moarte în marile religii, reflectate în lucrările prof. Emilian Vasilescu”, în *Teologia*, Nr. 1/2005, pp. 10-21.
243. TULCAN, Pr. Ioan, „Sfânta Taină a Pocăinței sau Spovedaniei și înnoirea sufletească a credinciosului”, în *Altarul Banatului*, Nr. 10-12/1993, pp. 44-51.
244. TULCAN, Pr. Ioan, „Sinteza dintre dogma, Liturghie și spiritualitate, ca mod de teologhisire în teologia ortodoxă”, în vol. *Metode de cercetare în Teologia Dogmatică al celui de-al II-lea Colocviu Național de Teologie Dogmatică Ortodoxă*, Editura Sigma, București, 2008, pp. 202-217.
245. TULCAN, Pr. Ioan, „Teologia trinitară ortodoxă, reflectată în dimensiunea doxologică a Sfintei Liturghii”, în *Teologia*, Nr. 1/2009, pp. 14-26.
246. TULCAN, Pr. Ioan, „The Role of reason in the Perception of God According to St. Maximus the Confessor, în *The Function and the Limits of the Reason in Dogmatic Theology*, I.A.O.D.T. Third International Symposium, Thessaloniki, 2011, pp. 51-67.
247. TULCAN, Pr. Ioan, „Trăsăturile fundamentale ale Dogmaticii Ortodoxe”, în *Teologia*, Nr. 4/2008, pp. 10-27.
248. TULCAN, Pr. Ioan, „Unitatea Bisericii manifestată în unitatea de credință și în taine”, în *Ortodoxia*, Nr. 4/1982, pp. 522-537.
249. ȚURCANU, Boris, „Din literature teologică rusă contemporană. Ideile Sfinților Părinți despre dragoste”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 10-12/1957, pp. 222-227.
250. URSU, Laurențiu, „Dragoste și imitation Christi”, în *Teologie și Viață*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2010, pp. 85-93.
251. VARDIANU, Ierom. Iachint, „Conceptul bunurilor pământești reflectat în Sfânta Scriptură”, în *Studia Doctoralia*, anul 1, nr. 1/2016, pp. 336-347.
252. VARSANUFIE PRAHOVEANUL†, „Lumina dumnezeiască necreată în care Dumnezeu sălășluiește din veșnicie în gândirea Sfântului Grigorie Palama”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2012, pp. 50-69.
253. VARSANUFIE PRAHOVEANUL†, „Teologia harului divin înainte de Sfântul Grigorie Palama”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 2011, pp. 55-84.
254. VARSANUFIE PRAHOVEANUL†, „Teologia harului divin la Sfântul Grigorie Palama”, în *Mitropolia Olteniei*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2011, pp. 37-56.
255. VASILESCU, Mariana Em., „Spiritualitatea ortodoxă”, în *Revista Teologică*, an XXXVII (1947), nr. 1-2, pp. 14-30.

256. VATAMANU, Cătălin, „Taina Spovedaniei și a Sfintei Euharistii-ieșirea din timp și întoarcerea la veșnicie”, în Cătălin Vatamanu (ed.), *Spovedanie și Euharistie*, Doxologia, Iași, 2014, pp. 7-18.
257. VATAMANU, Diac. Cătălin, „Fundamente biblice ale teologiei luminii dumnezeiești, în scrierile Părintelui Stăniloae”, în *Teologie și Viață*, nr. 9-12, septembrie-decembrie 2013, pp. 22-33.
258. VLĂDUȚESCU, Gheorghe, TOTU, Sabin, „În-credințare și credință”, în Pr. Petre SEMEN, Diac. Liviu PETCU (eds.), *Credința și mărturisirea ei*, Editura Doxologia, Iași, 2010, pp. 26-40.
259. Ware, †Kallistos, „Dumnezeu ascuns și revelat: Calea apofatică și distincția esență – energii”, în *Studii Teologice*, nr. 2/2008, pp. 227-245.
260. WARE, †Kallistos, „The Debate about Palamism”, în *Eastern Churches Review*, Clarendon Press, Oxford, 9/1977, pp. 45-63.
261. WARE, †Kallistos, „The Meaning of Pathos in Abba Isaias and Theodoret of Cyrus”, în *Studia Patristica XX*, Louvain, 1989, pp. 315-322.
262. WILLIAMS, R. D., „The Philosophical Structure of Palamism”, în *Eastern Churches Review*, 9/1977, pp. 27-44.
263. YANNARAS, C., „Eros divin et eros humain selon Jean Climaque”, în *Contacts* 21, 1969, pp. 190-204.
264. ZABLIȚEV, Iu. P., „Platonizm i bogoslovie Kallista Katafighiota”, în *Beseda*, Paris, 1990, 8, pp. 30-38.
265. ZAMFIRESCU, Dan, „Manuscrise slave cu traduceri din Sfântul Simeon Noul Teolog”, în *Ortodoxia*, XI (1959), 4, pp. 19-25.

V. INTERNET SOURCES

1. CODRESCU, Răzvan, „Teologia mistică și dogmatică (1)”, în *Rostonline.ro*, 31 august 2016, 3 mai 2019.
2. CODRESCU, Răzvan, „Teologia mistică și dogmatică (2)”, în *Rostonline.ro*, 5 septembrie 2016, 3 mai 2019.
3. GEORGE, Arhim. of Mt. Athos, „The Teaching of St. Gegory Palamas: Theosis is Possible Through the Uncreated Energies Of God”, în *Another City – A Journal of Orthodox Culture*, March 25, 2019, 15 aprilie 2019.

4. GEORGE, Arhim. of Mt. Athos, *Theosis – Deification As The Purpose of Man’S Life*, 15 aprilie 2019.
5. GEORGE, Fr., *Qualifications for Theosis (Deification)*, May 23, 2017, 17 aprilie 2019.
6. GEORGE, Fr., *The Church: The Place of Man’s Theosis*, May 17, 2017, 17 aprilie 2019.
7. POP, Vasile, „Mântuirea și îndumnezeirea omului prin har, ca extindere a relațiilor treimice la oameni”, în *Semănătorul* – Editura Online „Dorna Tismana” Ianuarie 2012, pp. 2-19, 14 aprilie 2019.